

Jó Pajtás

2017. III. 23.

71. évf., 9. szám

Fotó: Koncz Erzsébet

*Teljesült
Kovács Orsolya álma*

SIKER A RAJZPÁLYÁZATON
Díjakat hoztak a méhecskék

TAVASZVÁRÓ
Gyalogtúra a Tarcalon

MAGUNK KÖZÖTT
Mi fán terem a bioritmus?

Kilencszáz diák a matematikaversenyen

Tömeges volt a Zrínyi Ilona Matematikaverseny
vajdasági válogatója

A magyarországi Matematikában Tehetséges Gyermekéért (Mategye) Alapítvány ebben a tanévben is megrendezte a Zrínyi Ilona kétfordulós (területi, országos) matematikaversenyt. Teszt formájában bonyolítják le, és elsődleges célja a matematika népszerűsítése. A vajdasági területi döntőre több mint 900 általános iskolás (másodiktól nyolcadikig) és középiskolás (gimnáziumok és külön a szakiskolák) nevezett be, ami nem sokkal kevesebb, mint ahányan tavaly jelentkeztek a versenyre.

Az InGenium Alapítvány jutalomkirándulással lepte meg a Zrínyi Ilona Matematikaverseny legjobbait, akik tavaszra a Vaskapu-szorosba látogathatnak el felkészítő tanáraikkal. Ezek a tanulók: Fehér Konrád (felkészítő tanára Papp Horváth Erika), Apró Dorottya (felkészítő tanára Petrás Csilla) és a középiskolások közül Nagy Kinga (felkészítő tanára Zavargó Zsuzsanna).

A 28. alkalommal megrendezett matematikaverseny vajdasági területi válogatóját a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban tartották meg. A rendezvény az eredmények kihirdetésével és a legsikeresebb diákok megjutalmazásával ért véget. A magyarországi döntőre Vajdaságból a beküldött tesztek eredményei alapján a Mategye Alapítvány a következő diákokat hívta meg:

Sörös Nikoletta (2. o., Magyarkanizsa), Varga Réka (2. o., Temerin), Kovacsity Martin (4. o., Szabadka), Kalmár Krisztina (5. o., Temerin), Kőműves Emese (6. o., Palics), Apró Dorottya (7. o., Szabadka), Fehér Konrád (8. o., Szabadka), Nagy Kinga (10. o., Bolyai TGK), Fodor Ádám és Molnár Aurél (12. o., Bolyai TGK).

Osztályonként az első hat helyezett tanuló oklevelet kapott, az első három pedig az oklevél mellé könyvjutalomban is részesült. A versenyre benevezett iskolák három-három tagú csapatai is oklevélben részesültek. Vajdaságból összesen 26 iskola diákjai vettek részt a megmérettetésen, a legtöbb pontot a szabadkai Cofman Iskola gyűjtötte be, második a temerini Kókai Imre Általános Iskola, harmadik a palicsi Miroslav Antić ÁI, negyedik az oromi Arany János ÁI, ötödik a bácskossuthfalvi Id. Kovács Gyula ÁI, hatodik pedig a zentai November 11. iskola.

A vajdasági megyei fordulót egyébként 2005-óta a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium szervezi meg, több helyszínen (Szabadka, Zenta, Temerin, Csantavér, Topolya, Ada...). Ez a verseny egyike a legközkedveltebb matematikaversenyeknek, melynek köszönhetően évente 600-750 tanuló méri össze tudását. Az egyéni versenyben legeredményesebben szereplő tanulók – Vajdaságból 5-6 tanuló – meghívást kapnak az országos döntőre.

A méhek élete – Uglik Auróra, 7. osztály, EmArt Műhely

BEMUTATKOZUNK

Muzslyára látogat a Jó Pajtás és a Mézeskalács

Hallai Zoltán igazgató meghívására március 29-én a muzslyai Szervó Mihály iskola vendégül látja szerkesztőségünket.

Örömmre szolgál, hogy közvetlenül találkozhatunk olvasóinkkal, először is (11.30 órakor) az alsósokkal, akiknek **Botza Gyarmati Krisztina** szerkesztő mesél a lapkészítésről, valamint **Jódal Rózsa** író olvas fel műveiből. Ezt követően 12.30 órakor a felsősökkel is találkozunk, akiket **Nagy Magdolna** szerkesztő köszönt, de ott lesz Jódal Rózsa is, aki a legendás Hadaró Jutka alakját idézi fel, **Buzás Mihály** grafikai szerkesztőnk pedig a vizek világába evez az érdeklődőkkel. A két műsorból kiveszik részüket a helybeli diákok is.

A találkozó része lesz a játék is, ám ez maradjon meglepetés az iskola tanulóinak számára!

Budakeszin léptek fel a temerini Kókai iskola diákjai

Örömteli pillanatot örökítettek meg a temerini Kókai Imre Általános Iskola diákjai, melyet a 8. c osztály tudósításának köszönhetően ezúttal megosztunk veletek. Az iskola énekkara és fúvolyacsoportja nagy sikerrel mutatkozott be Budakeszin, a Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium február végi népzenei koncertjén. A temeriniekén kívül kilenc iskola képviseltette magát a rangos eseményen.

Felhívás a XI. Ribár Béla Általános Iskolai Fizikaversenyre

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete a GENIUS tehetséggondozó mozgalom keretében 11. alkalommal rendezi meg a hagyományos Ribár Béla Általános Iskolai Fizikaversenyt. Gondolkodtató, számításos, valamint kísérleti, kísérletelemző feladatokat oldanak meg a tanulók. A vajdasági döntőt 2017. április 1-jén a horgosi Káráz Karolina Általános Iskolában rendezik meg. A verseny nemzetközi jellegű, a legjobb eredményt elért tanulók a magyarországi Eötvös Loránd Fizikai Társulat által szervezett XXVII. Öveges József Kárpát-medencei Fizikaverseny döntőjére jutnak el. Szervezők: Balázs Piri Diana és Muhi Béla, a GENIUS elnöke. Bővebb információk a www.fokusz.info honlapon.

Teljesült Kovács Orsolya álma

A kiváló szavaló gyógyszerészeti középiskolába szeretne iratkozni

Kovács Orsolya az óbcesei Samu Mihály Általános Iskola nyolcadikos. Kitűnő tanuló. A körzeti szavalóversenyen is jól szerepelt, továbbjutott a tartományi vetélkedőre, melyet április 29-én tartanak meg Szécsányban. Idén március 4-én a Szabadkai Városi Könyvtár volt e körzeti szavalóverseny házigazdája, szervezője pedig a Szabadkai Városi Könyvtár és a Vajdasági Amatőr Előadóművészek Szövetsége. A megmérettetésen 91 általános és középiskolás verskedvelő vett részt Adáról, Apatinból, Topolyáról, Kishegyesről, Óbecséről és Zomborból.

Orsolyát az iskolájában kerestem fel. Magyartanárnője, **Magyar Klementina** is csak dicsérni tudja:

– Orsolya nagyon tehetséges, nem sokat kellett készülni e versenyre, de azért egy hónappal a verseny előtt elkezdtünk gyakorolni. Nagyon elfoglalt, de amikor csak volt szabad ideje, mindig meghallgattam. Átéli a verset, s nemcsak szavakkal mondja, hanem az arcjátéka is tükrözi a vers mondanivalóját. Nagyon neki való ez a vers, azért is tudja így átélni.

Orsolya kedves, mosolygós lány, örömmel mesél arról, mikor és hogyan is szerette meg a verseket, a szavalást:

– Amikor még óvodás voltam, a nővérem meg elsős, s készült a szavalóversenyre, én mellette mindig minden versét megtanultam. S megszerettem. Még ma is tudom Szabó Lőrinc: Sokat tud az én kezem című versét, amely akkor nagyon tetszett, s amivel életemben először álltam közönség elé. Elsős koromban mentem a nővéremmel a Szép Szó táborba is, s amit ott tanultam, arra még ma is emlékszem... Én voltam ott a legfiatalabb. Csoportokra osztottak bennünket. Emlékszem, délelőtt szórakoztunk, délután meg foglalkoztak velünk az oktatók kint a játszótéren. Hétfvégén fölléptünk, bemutatuk mindazt, amit egész héten megtanultunk. Ott ismertem meg kedvenc költőmet, **Ágai Ágnes** is.

– **A versenyen is Ágai Ágnes versét mondtad?**

– Igen, a Levél y-nak címűt.

– **Ki ez az y?**

– Nincs szimpátiám, ha arra gondol.

– **Nagyon szépen mondd ezt a verset, mintha Ágai Ágnes neked írta volna. Miért épp ezt a verset választottad?**

– Mert a tanárnő mondta, keressek valami nekem tetsző verset, s mivel a nővérem ezt már két évvel ezelőtt szavalta, s én is már akkor megtanultam, hát ezt választottam. Meg nagyon is tetszik.

– **Milyen volt Szabadkán?**

– Jól elmondtam, szerintem, meg a zsűrinek is tetszett, de azért nagyon meglepődtem, mikor

Orsolya az anyanyelv világnapján a Népkönyvtárban...

kihirdették az eredményt. Olyan boldog voltam, teljesült az álmom!

– **Sokan melletted álltak?**

– Mivel a szüleimmel mentem, meg ott volt a testvérem is, először ők gratuláltak, meg persze, a zsűri tagjai: **Igor Greksa**, **Körmöci Petronella**, valamint **Katarina Čeliković** színművészek. Itthon a tanárok, barátok, iskolatársak...

– **Voltál már máskor is versenyen, föllépésen?**

– Igen, népmesemondó versenyen, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör anyák napi szavalóversenyén, meg legutóbb az óbcesei Népkönyvtárban az anyanyelv világnapján, amikor fölléptek a díjazott versmondók.

– **A tanulás, a szavalóversenyre való készülés mellett jut még idő másra is?**

– Igen, már tizenegy éve tagja vagyok a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör modern táncportjának. Szeretek táncolni. Hetente kétszer próbálunk, s mivel két csoportban is táncolok, leginkább este fél nyolctól tíz óráig ott vagyok a próbán. Ha versenyre készülünk, akkor szombatoként is próbálunk, néha akár hat órát is. Nekem ez nem fárasztó, jó a társaság, jól érzem ott magamat. Meg szeretek olvasni is, nemcsak verseket, főleg azokat a könyveket olvasgatom, amelyeket versenyeken kaptam. Tagja vagyok a könyvtárnak is, szoktam kölcsönözni onnan is könyveket.

– **Ez a szép eredmény befolyásolja a pályaválasztásodat?**

– Nem. Már döntöttem. Zentára megyek a gyógyszerészeti középiskolába. A szavalásról nem mondom le, jövőre megyek a KMV-re.

... és tanárnőjével, Magyar Klementinával

– **Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?**

– Olvassanak jó könyveket. Meg szavaljanak, mert olyan felemelő érzés, amikor a szavalóversenyen fölolvassák a győztesek nevét, közte a tiedet is. Ezt szóban nem is tudnám elmondani. Egyszerűen csodálatos!

Gratulálunk Orsolyának, s kívánjuk, Szécsányban, a tartományi szavalóversenyen is ilyen szép eredményt érjen el!

Koncz Erzsébet

Alig két hónap maradt hátra a nyolcadikosoknak a tanév végéig. Az alábbi idézetválogatást elsősorban nekik szántuk. Talán jó szolgálatot teszünk vele, könnyebben választanak, ha elérkezik a magvas gondolatok ideje.

Sokan nem tudják, hogy a ballagás szokása Selmecebányáról (Felvidék, lásd a 2. oldalt) indult el az 1870-es években, amikor a helyi erdészeti és bányászati akadémia hallgatói az iskolától való búcsúzásuk gyanánt a Ballag már a vén diák... kezdetű dalt énekelték el. Hamarosan egész Magyarországra áterjedt a hagyomány, a XX. századra pedig már teljesen megszokottá vált. Az 1920-as években már az Elmegyek, elmegyek... kezdetű magyar népdalt énekelték az ünnepségeken, néhol tanáraiknak szerenádokat adtak a végzős évfolyam diákjai a ballagást megelőző éjszakán. A szokások helytől helyig különböznek, és ez ma is így van.

„Ami fél, azt el ne fogadd,
Egészet akarj és egészet adj!”
(*Ady*)

„Úgy élj a jelenben, hogy
megbánás nélkül gondolhass a múltra.”
(*Ady*)

„Mi mindig, mindenről elkésünk.
Késő az ál munk, a sikerünk
szívünk, nyugalmunk, ölelésünk
Mi mindig mindenről elkésünk.”
(*Ady*)

„Bár zord a harc, megéri a világ
Ha az ember az marad, ami volt;
Nemes, küzdő, szabadlelkű diák.”
(*Ady*)

„A szárny megnőtt, üresen áll a fészek
Csak álom volt a szép diákvilág
S mint a fecske alkonyati szélben
Ma szárnyat bont egy sereg diák.”
(*Ady*)

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élete kincsét, ámbár napja múlt,
Hanem lezárva ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul,
Mely fennmarad és nőttön nő tiszta fénye,
Amint időben, térben távozik,
Melyhez tekint fel az utód erénye:
őhajt, remél, hisz és imádkozik.”
(*Arany János*)

„Nemes önbizalom, de ne az önhiúság
Rugói lelkedet nagy célra feszítsék,
Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben,
Ember lenni mindég, minden körülményben.”
(*Arany János*)

Magvas gondolatok ideje

„Útjaink százfelé válnak,
De szívünk egy célért dobog,
Nekivágunk a küzdelmes mának,
És épít karunk egy szebb holnapot...”
(*Arany János*)

„Mindenik embernek
a lelkében dal van
És a saját lelkét
hallja minden dalban
És akinek a lelkében az ének
Az hallja a mások énekét is szépnek”
(*Babits Mihály*)

„Holnappal ne törődj, messze ne álmodozz,
Légy víg, légy te okos, míg lehet, élj és örülj.
Míg szólunk, az idő hirtelen elrepül,
Mint a nyíl s zuhogó patak.”
(*Berzsenyi Dániel*)

„Vigyázz nagyon, hogy ember maradj
holnapra törve a mából, és túl ne lobbanj
holnapután a tegnapi lángolástól”
(*Boór András*)

„Senkinek sem kötelessége,
Hogy nagy ember legyen
Már az is nagyon szép,
Ha valaki ember tud lenni.”
(*Alfred Capus*)

„Hinnünk kell, hogy tehetségesek vagyunk
valamiben, és hogy ezt a valamit
bármilyen áron el kell érniünk.”
(*Curie*)

„Ott hol mondhatja: szabad vagyok,
ott hazáját fogja találni minden ember.”
(*Eötvös József*)

„Az élet, a munka tárt karokkal vár
Hogy szép lesz-e, csupán csak rajtunk áll.”
(*Fagyjev*)

„Ne csüggedj, hisz ifjú vagy,
S minden elérhető,
Ha van benned bátorság,
Remény, s szeretni erő.”
(*Goethe*)

„Tetteidnek tudjál örülni,
más tetteit tudd megbecsülni,
főként ne gyűlölj egy embert se,
s a többit hagyd az Úristennek!”
(*Goethe*)

„...Élni való minden élet,
Csak magadnak hű maradj
Veszteség nem érhet téged,
Hogyha az leszel, ami vagy.”
(*Goethe*)

„Emberi törvény kibírni mindent
S menni mindig tovább,
Még akkor is, ha nem élnek már benned
Remények és csodák.”
(*Hemingway*)

„Régi harcok, régi kopott könnyek
Derű, mosoly, néha fájó könnyek
Múlik minden, suhannak az évek
Búcsút intünk, fájó diákévek.”
(*Hemingway*)

„Igazi lelkünket, akárcsak az
ünnepelő ruhákat
gondosan őrizzük meg,
hogy tiszta legyen az ünnepekre.”
(*József Attila*)

„Hiába fűröszted önmagadban,
Csak másban moshatód meg arcodat.
Légy egy fűszálon pici él
S nagyobb leszel a világ tengelyénél.”
(*József Attila*)

Március 15-e nemcsak nemzeti ünnep, hanem olyan nap, amit szeretünk. A nap egyet jelent a szabadsággal. Szeretjük, mert méltóságot és szabadságot adott. Szeretjük, mert szabadsághősöket adott nekünk. Szeretjük, mert nemzeti színt teremtett: a pirosat, a fehéret, a zöldet. Azt, ami számunkra a magyarságot jelképezi.

Az óbecsei Petőfi Sándor iskolában március 13-án több fordulóban mérték össze tudásukat a tanulók, akik erre az alkalomra kicsinosították magukat: mindenki föltűzte a kokárdát...

Kovács Kuszli Angéla és **Szűcs Budai Engelbert** magyartanárok, valamint **Bartha Áron** történelemtanár színvonalas vetélkedőt szerveztek. Hat csapat mérte össze tudását. Minden csapat készített plakátot, melyen ott állt a nevük is: Megemlékezők, Függetlenek, Hazafiak, Nemesek, Márciusi ifjak és Petőfisek. A versenyt megelőzően az énekkar elénekelt a Himnuszt **Kollár Boglárka** zenetanárnő vezetésével. Ezt követően a történelemtanár megemlékezett az 1848/49-es forradalomról és szabadságharcról. A csapatok bemutatásával megkezdődött a verseny. Volt szónoklat, voltak

Március idusán

Az óbecsei Petőfi Sándor iskolában vetélkedőt tartottak nemzeti ünnepünk alkalmából

vilámkérdések irodalomból, szavalás, prózamonddás... Hallhattuk Kossuth Lajos Kialtvány a néphez című politikai beszédének szövegét, valamint Petőfi Sándor forradalmi verseit. Elhangzott az Európa csendes, újra csendes, A márciusi ifjak, A szabadsághoz, a Nemzeti dal, A magyar nép, a Csatadal című költemény... Élmény volt **Kákonyi Balázs** és **Károlyi Egon** szavalata, **Csepella Barbara** szónoklata, **Szemendi Tamás** fellépése...

Míg a diákok szerepeltek, a négytagú csapatok képmozaikot készítettek. Összevágott képeket figyelmesen fölragasztottak egy lapra, majd kitéűzték a falújságra. Többek között Petőfi Sándort, édesanyját, Hruz Máriát, édesapját, Petrovics Istvánt is elénk varázsolták.

Míg a háromtagú zsűri (**Ricz Róbert**, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör elnöke, **Csábi Viktória** tanítónő és **Koncz Erzsébet**) a dön-

tés meghozatalán fáradozott, addig az énekkar Kossuth-nótákat énekelt.

A verseny eredményhirdetéssel végződött:

1. Hazafiak
2. Nemesek
3. Megemlékezők
4. Függetlenek.

Minden versenyző elismerő oklevelet, az első díjasok könyvjutalmat, a második díjasok füzetet és töltőtollat, a harmadik díjasok füzetet, golyóstollat, a negyedik helyezettek pedig jegyzetömböt és patentceruzát kaptak, melyet **Balog Virág Zsolt**, az iskola igazgatója adott át.

Végül az iskola előtt álló Petőfi-szobor megkoszorúzása következett, ahol **Szemendi Tamás** mély átéléssel elszavalta Vörösmarty Mihály Szózatát.

K. E.

Az első helyen végzett a Hazafiak csapata: Csepella Barbara, Varnyú Zoltán, Szemendi Tamás, Kákonyi Balázs

Károlyi Egon a Nemzeti dalt mondta el

Kémia az életünk és a jövőnk

Acímbe foglalt mottóval tartották meg a Curie Kémia Emlékverseny vajdasági selejtezőjét, amelynek díjkiosztóját vasárnap délután bonyolították le a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban. **Szórád Endre** kémiatanár megköszönte a diákok felkészítő tanárainak: Hatala Zoltánnak, Fajka Valériának, Máriás Ildikónak, Deák Ildikónak, Molnár Atillának, Tóth Hugyónka Erikának, Bicskei Erzsébetnek, Gere Anikónak, Nikoly Ibojának, Mátéfi Kornélnak az áldozatos munkát, amely a diákok eredményességén mérhető le.

A hetedikes kémikusok versenyét **Horváth Ervin** nyerte, 2. **Ágó Gergely**, 3. **Szögi Lilla**. A nyolcadikosok csoportjában **Csepella Máté** végzett az első helyen, 2. **Toldi Boglárka**, a 3. pedig **Gere Gergely**. A kilencedik osztályosok versenyét **Zabos Péter** nyerte **Kratok Gyula** és **Papp Daniella** előtt. A tizedik évfolyamból a legtöbb pontot **Rice Róbert** szerezte, 2. **Kónya Leon**, 3. **Nyilas Tamás**. A 11–12. osztályosok közül 1. **Böröc Tamás**, 2. **Bezdán Emília**, 3. pedig **Molnár Szebasztján**.

A Curie Kémia Emlékverseny vajdasági selejtezőjében a 7.-esektől a 12. osztályosokig vehettek részt a kémia iránt érdeklődő diákok. Osztályonként az első két helyezett tanuló május elején részt vehet Szolnokon

az országos döntőn. A harmadik helyezettek meghívást kaptak a szeptember utolsó hétvégéjén a Bolyai Gimnáziumban megrendezésre kerülő IX. Kárpát-medencei Kémiatáborba.

Az InGenium Alapítvány jóvoltából két hetedikes és egy nyolcadikos diák és felkészítő tanáraink májusban jutalomkirándulásra utazhatnak a Vaskapu-szorosba.

ger

Kladnói mókuska

A csehországi Kladno városkában 28. alkalommal hirdették meg a Kladnói mókuska elnevezésű nemzetközi rajzpályázatot. A szabadkai EmArt Képzőművészeti Műhely növendékei sikeresen szerepeltek ezen a megmérettetésen: Ivana Vojnić Zelić és Jovan Krnajski Belovljjev 1. helyezést, Pesti Bence és Zsiga Anett 2. helyezést ért el, Ivana Cvijan pedig 3. lett.

GME

Ivana Vojnić Zelić

Ivana Cvijan

Pesti Bence

Tavaszcserző gyalogtúra a Tarcalon

Jól érezték magukat a természetjárók

Szép volt az idei tél, de a hatodikos természetvédelekkel már alig vártuk a jó időt. Kényelmes bakancsba bújtunk szombaton, március 11-én és tavaszváró gyalogtúrára indultunk a Tarcal-hegységbe.

Országunk első nemzeti parkja, a Fruška gora 1960 óta védett terület. Gyönyörű tájai miatt olykor „Vajdaság ékszerének” is nevezik.

Utunk Iriški Venacról vezetett a tévétorony felé, amely 516 méter tengerszint feletti magasságban található. A levegőváltozás és a szintkülönbség – mely az otthonunktól több mint 400 méterrel magasabb – rendkívül hasznos az egészség szempontjából: javít a vérképen, ha csak egy délelőttöt is szánunk a hegymászásra.

Az erdő mindig tartogat látnivalót a barangolók számára. A fák még szégyenlősen bontják rügyeiket, de ilyenkor virágzanak a kora tavaszi növények. Ennyi hóvirágot egy helyen egyszerre nyílni még soha nem láttunk, megcsodáltuk a zöldvirágú hunyort is, valamint itt-ott a tüdőfüvet, csillagvirágot.

Illatozik már a zöldvirágú hunyor

A túra vezetői **Mirjana Ivanković** és **Zelenka Angéla** voltak. Reméljük, nemsokára újabb ismeretterjesztő kikapcsolódásra indulunk!

A temerini Kókai Imre iskola természetvédő csoportja

Cserkészek a szegedi Árvízi emléknapon

A kezdetektől jelen vannak a vajdasági cserkészek a szegedi Árvízi emléknapon, amelyet a pusztító 1879-es tiszai nagyárvíz évfordulóján tartanak meg 2004 óta a Dóm téren.

Az idei cserkésztalálkozóra közel ezren érkeztek, köztük több mint százötvenen a Vajdasági Cserkészsövetség szervezésében. A program évről évre színesedik, most szombaton kézműves foglalkozások, látványos tudományos bemutatók, városi játékok és főzőverseny várta az egybegyűlteket, délután pedig hagyományos íjászatot, kovácsoláson, hadijátékokon vetettek részt a cserkészek. A művelődési programot követően a csantavéri **Pásztor Dávid** rakott táborüzet, amelynek fényénél kezdetét vette az éjszakai játékprogram.

A város történetét nagymértékben meghatározó árvíz emlékére és az azt követő újjáépítés megünneplésére Szabadkáról, Kishe-

gyesről, Temerinből, Muzslyáról, Topolyáról és Horgosról utaztak a fiatalok, az újonnan megalakult csapatok közül pedig Kevi, Zenta és Martonos cserkészcsoportja csatlakozott a szegedi ünnepséghez – számoltak be a Vajdasági Cserkészsövetség képviselői.

A családi programok megszervezéséből is kivették részüket a vajdaságiak, a főszervezők között voltak **Bibok Rita** és **Papp Zsuzsanna** szegedi egyetemi hallgatók. Az ostorcsattogatást a szabadkai 52. sz. Kosztolányi Dezső cserkészcsoport Hiúz őrséje vezényelte le, az íjászatot a horgosi Apollón íjászklub tartotta, a pénzügyi munkacsoport egyik vezetője **Farkas Zsuzsanna** szabadkai cserkész volt, a délutáni nagyjátékot pedig a horgosi **Molnár Norbert** rendezte az idei Árvízi Emléknapon. A rendezvény fényképészei között voltak a kishegyesi **Rózsa Viktor** és a csantavéri **Anitics Tamás**.

Szeretek itt élni

Sokszor gondolkoztam arról, hogy mi lenne, ha elmennék innen külföldre, valamilyen számomra ismeretlen tájra. Milyen jó volna szebb és rendeztebb városban élni, új barátokat szerezni, mondhatnám új életet kezdeni.

Amikor jobban belelendülök a jövőm tervezésébe, mégis azt mondom: NEM! Miért? Rengeteg okom van rá, hogy miért nem hagynám el az úgynevezett „nagy falucskát”. Szomorú lennék, ha itt kellene hagynom szülővárosomat.

Külán több etnikai közösség él a szerbeknél: magyarok, ruszinok, ukránok, albánok, romák, macedónok... Szóval, sokan élünk egy környezetben. Ha elmennék innen mondjuk Magyarországra, furcsa lenne, mivel megszoktam az itteni életet, a többnyelvűséget, ott viszont csak a magyar az aktuális.

A családom valószínűleg nem követné az utamat, hiszen itt van az összes vagyonunk. A nagyszüleimmel is szinte elképzelhetetlen a búcsúzkodás, akár csupán pár napra. Elsősorban ők azok, akik mellett jól érzem magam, akik mindig mellettem állnak bármi történjek is. Ezt számítom fő oknak.

Barátok. Kisgyermekként sokat játszottam az utcában lakó szerb gyerekekkel. Többnyire megismertem szokásaikat, hagyományait, és a nyelvet is anyanyelvi szinten beszélem. Hatévesen edzeni kezdtem, megismerem több sportágat. Az edzések is felölték az egész település gyermekeit. Egyszer véletlenül rábukkantam egy táncklubra. Ide sok lány járt, főleg a másik iskolából, ahol nincs magyar tagozat. Velük is szerbül kell beszélnem, és annyira jól kijöttünk egymással, hogy ma már hét éve minden szombaton együtt táncolhatunk. Harmadik osztályban úgy döntöttem, hogy kipróbálom a színjátszó szakkört is a Népkörben. Alkalmam volt összebarátkozni idősebb lányokkal, fiúkkal. Két éve német nyelvet tanulok privát suliban, származásomra való tekintettel szeretném anyanyelvi szinten megtanulni a németet. Osztálytársaim a környező településekről utaznak szombatonként. A különböző közösségi oldalaknak köszönhetően nagyon sok közeli településről ismerem embereket, ezek a helységek pedig: Verbász, Veprőd, Szivác, Cservenka, Bácskerezstúr, Lipár, Óker/Zmajevo, Bačko Dobro Polje, Ravno Selo, Savino Selo stb.

Külát azért szeretem, mert nagyjából mindent meg lehet találni, amire szükségünk van. Fontosnak tartom, hogy Bácska szívében található, és hogy a város minden részét nagyon jól ismerem. Véleményem szerint van itt min változtatni, és ha Kúla elnöke lennék, nem hagynám így, ahogy most van. Örülnék, ha alapítanának olyan helyeket és intézményeket, amelyek csak Kúlára lennének jellemzőek. Szeretném, ha több kulturális esemény lenne, hogy mindenki összetartson.

Nem tetszik az, hogy különbséget tesznek a nemzeti kisebbségek között. Sokszor kiközösítenek minket, csúfolnak vagy hibáztatnak. Szerintem össze kellene tartanunk, hiszen mindannyian emberek vagyunk.

Ez lenne az összes mondanivalóm, és nem szégyellem magam, amiért egy nemzeti kisebbséghez tartozom. Igaz, hogy van mit változtatni környezetemben, de akkor is itt születtem, itt van minden és mindenki, amit, illetve akit szeretek.

Grishháber Petra, 8. osztály, Petőfi Brigád iskola, Kúla

A törpe és a lány

Egyszer volt, hol nem volt, az Óperenciás-csokoládétengeren is túl, ahol a vattacukorfarkú malacka túr, élt ott egy anyóka, annak volt egy gyönyörű szép leánya.

Ezt a lányt Tündikének hívták, s ezt mondta az anyjának:

– Édesanyám, én elmegyek szerencsét próbálni.

Sírt keveresen az anyja, mondta neki:

– Ne menj, lányom, még bajod esik!

De a lánynak mondhatta, ő akkor is elment. Ment, mendegélt, mikor egy patak partjához ért, ott leült, és levette a cipellőjét. Bement a vízbe, s ott egyszeriben dobálni kezdte a víz szegénykét. Huss-huss-pricc-pracc, és a következő pillanatban egy gyönyörű világban találta magát. Éppen akkor sétált arra egy törpe, meg is kérdezte a lánytól, hogy került oda. A lány szépen elmesélte a törpének, aki egyet füttyentett, és egy szép, piros nyakkendős béka ugrott oda. Felültette rá Tündit, és ő is felült, a béka pedig szépen lassan ugrált. A törpét, akit melleleg Henriknek hívtak, egy gonosz boszorkány száz esztendeje elátkozta, hogy maradjon addig törpe, míg egy lány meg nem csókolja. Útközben Henrik, a törpe elmondta, hogy a palotájában a falon csoki folyik, hogy a falak vattacukorból vannak, az ajtók csokitáblából, az ágy pedig gumicukorból, és ha bármibe beleharapunk, visszánő. De mindebből nem lehet enni, mert egy boszorkány mindent megmérgezett. Mire Henrik ezt elmesélte, már odaérték

a palotához, és Henrik megetette a békát. Addig Tündi nem bírta megállni, megkóstolta a csokifolyamot, és szegényke máris összerogyott. Mikor Henrik visszatért, s meglátta, összetört a szíve, és sírni kezdett, hogy a drága Tündike ott fekszik. S lám, a könnyek csodát műveltek, Tündike feltámadt, s ettől Henrik is megtört a varázslat. Ekkor megfogták egymás kezét, huss-huss-pricc-pracc, és Tündikéék házában találták magukat.

Összeházasodtak, és még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Nagy Emília, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Kikelet

A tavasz közeledését érzem,
a télből elég, ideje, hogy menjen.
Nem kell több hideg,
legyenek a fákon rügyek.

Végre elolvadt a hó,
itt a tavasz, ez de jó.
A természet végre zöldbe borul,
erdő, mező újra virul.

Virágoznak a fák,
nyílnak az ibolyák.
Jácint, tulipán, csillagvirág
mézédés illata járja a tájat át.

Huszár Teodor, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Élet Japánban

Minden ember életében van egy olyan időszak, amikor még csak egy kisgyerek, akinek semmi dolga sincs, egész nap csak szórakozik, de aztán ez valahogy elhomályosodik.

Kíváncsi voltam arra, hogy mi történt velem kiskoromban, ezért sokat kérdezgettem a szüleimet.

Az én gyerekkorom különleges volt, mivel Japánban éltünk egy ideig. Apámnak akkor ott jobb volt az üzletfeltételei, ezért ki kellett költöznünk. Én akkor 2 éves voltam, kezdtem beszélni, és mivel mindenki japánul beszélt körülöttem, jobban tudtam japánul, mint magyarul. Kár, hogy Szerbiában elfelejtettem a japánt, mert nem használtam.

Egy hegyoldali lakásban laktunk és nem volt autónk, de nem is volt baj, mert a legtöbb dolog közel volt, és busszal el lehetett menni szinte bárhova, az állomás egy sarokra volt tőlünk. Anyám szerint az iskola nagyon nehéz volt, bár nekem nem tűnt fel, hogy milyen kemény ott az oktatási rendszer. Két oldal házit kaptunk naponta, de azért nekem nem volt annyira nehéz. A japán (mint anyanyelv) mellett volt írástan is, mivel a japánok egy fontos írásmódja a kanji (kangyi-így kell kiejteni), amiben több mint kétezer betű van, szóval az irodalom és nyelvtan mellett ezt is kellett tanulni, mint külön tantárgyat.

Volt a házunk közelében egy harminchat emeletes pláza is, nagyon sok időt töltöttem ott, mivel az egy nagyon érdekes és különleges hely volt számomra, és minden zugát meg akartam nézni.

Nagyon izgalmas volt az élet Japánban, és sosem fogom elfelejteni, hogy mennyi minden történt ott velem.

Tojzán Sándor, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Óceán – Jovan Krnajsiki Belovljev, EmArt Műhely, Szabadka

Kedves Pajtások!

A költészet világnapját jegyezzük március 21-én, ennek fényében ma a szokásosnál több verset választottunk oldalainkra.

Az a benyomásunk, hogy a korábbi években mintha bátrabban, tömegesebben ragadtak volna tollat, ha verset kellett írni. Az is lehet, hogy csak nem küldték el szerkesztőségünk címére. Bárhogya is van, a próza sokkal inkább jelen van munkáitok között, mint a líra. Alapjában véve ez nem nagy baj, csupán megfigyelés. Mintha valóban a mai korban kevesebb helyet kapna életünkben a lírikus gondolat és kifejezésforma.

Ugyanakkor beköszöntött a tavasz, érezhetően melegebb van, itt a felpélkülés ideje, ami talán a szép szónak is kedvezni fog. Várjuk tehát alkotásaitokat!

Addig azonban figyelmesen olvassátok el Mogyorósi Márk gondolatait az anyanyelvről! Gondolatai megszívlelendők.

Nagy Magdolna

Osztályfőnöki előtt

Reggel beérünk az iskolába. Valaki megnézi, hogy nyitva van-e az osztályajtó, ha nincs, akkor várunk az osztályfőnökre.

Addig, míg nem érkezik meg, hülyéskedünk és beszélgetünk. Mindig megkérdezem Csengétől, hogy megcsinálta-e a leckét.

- Szia! - köszönök.
- Szia!
- Megcsináltad a házit? - kérdezem.
- Igen! - felel.

Aztán becsatlakoznak a többiek is a beszélgetésbe. Csenge és én általában elég furcsa dolgokról szoktunk beszélgetni. Például hogy ki mit álmodott stb.... Általában a lányok szoktak a padokon ülni, ezért a fiúk néha kiakadnak. Csenge szokott furcsa kérdéseket feltenni, de én ezekre nem válaszolok. Amikor eszünkbe jut, hogy uzsonnát is kellene venni, akkor megkérdezzük egymást, hogy együtt megyünk-e.

- Tamara, eljössz velem uzsonnát venni? - kérdezi Csenge.
- Igen, mert nekem is kellene - felelem.
- Akkor odajön hozzánk Leona és kérdezi:
- Mehetek veletek?

Csenge és én felelünk, hogy igen. Aztán megint elkezdünk beszélgetni, néha a fiúkról, néha teljesen másról. És a folyosón mindig elhangzik ez a kérdés:

- Van rágód?
- Aztán felelünk szomorúan, hogy nincs. Jön a tanár úr, és így szól:
- Menjtek be a terembe, mindjárt jövők!
- Így felelünk kórusban:
- Rendben.

Akkor ott még a teremben rajzolunk a táblára. Csenge megnézi a rajzomat.

- Ez mi? - kérdezi gúnyosan.
- Nem tudom, csak úgy rajzoltam.

Belép a tanár úr, mi hirtelen letesszük a krétát, és letörüljük, amit rajzolunk. És elkezdeddik az óra.

Kozma Tamara, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Mamám

Az én mamám gondos,
ha baj van, szorgos,
erős és dolgos,
ha gond van, ő ott van.

A mamám szeret segíteni,
ha fázom, betakarni.
Mama haja barna,
rövid és tarka.

A mamámat szeretem,
mert ő is szeret engem.
Szeretem és nem akarom,
hogy elmenjen.

Tumbász Bettina, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A múltat olvassuk, a jövőt írjuk

Nagyon régen az ősember még barlangrajzokkal fejezte ki érzéseit és a mondanivalóját. Utána jött az ékírás, ahol ékrajzokat rajzoltak, majd így fejlődött az írás tudománya.

Mielőtt elindultam volna iskolába, csak a nevem tudtam leírni, de azt is így: OЯSI. Első osztályban anyukám és a tanító néni segítségével megtanultam írni és olvasni. Szeretek írni, de nagyon sok felesleges dolgot írok otthon ceruzával és golyóstollal. Nagyon fontos, hogy az ember tudjon írni, mert így be tudja fejezni az iskolát. Vannak olyan államok, ahol az iskolákban billentyűzetet használnak, szerintem ez nem igazán jó, mert ha sokat ül valaki a gép előtt, előbb-utóbb sok testrésze fájni fog.

Nagyon fontos, hogy tudjunk helyesen írni, mert akkor okosabbak leszünk, és bővebb lesz a szókincsünk.

Hajagos Orsolya, 6. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

A magyar nyelv szépsége

Elérkezett a századik magyar óra. Ilyenkor anyanyelvünk fontosságát és szépségét mutatjuk be tanárunknak műsor formájában.

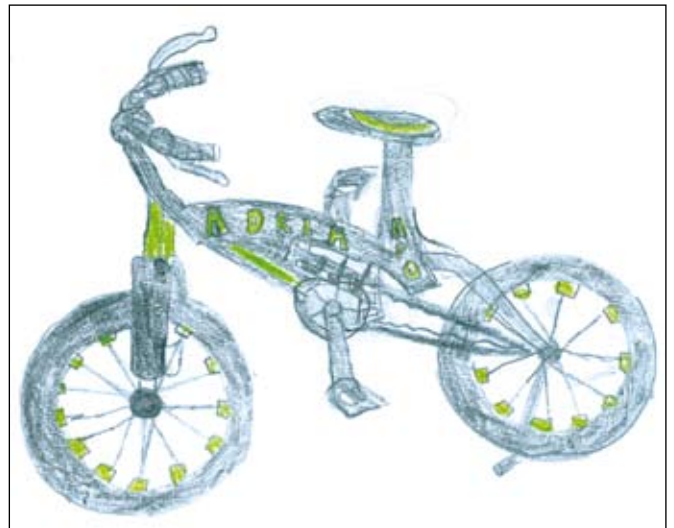
Az én anyanyelvem a magyar. Hogy mit is jelent a magyar nyelv számomra? A legdrágább kincset. Hiszen ezen a nyelven szolt hozzám először édesanyám, édesapám. Ezen a nyelven barangoltam be kisgyermekként a mesék országát, majd általa a tudás birodalmába léptem. Nyelv nélkül nincs megfelelő gondolat, közlés sem. A nyelv tudás, az értelem és indulat kifejező eszköze. Az iskolában folyamatosan csiszoljuk tudásunkat, bővítjük ismereteinket a nyelvről. Nagyon fontosak számomra a nyelvtan- és irodalomórák is. Hiszen nem elég a nyelvet ismerni, hanem művelni is kell. Ennek igazolásra Nagy László szavait idézem:

„Nem elég magyar anyanyelvűnek lenni, tanulnunk kell magyarul a síríg.”

Szerintem minden embernek egyik legnagyobb kincse az anyanyelve, amelyre nagyon kell vigyáznunk, hogy megőrizzük az utókor számára.

Mogyorósi Márk, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

A bringám

Van nekem egy
biciklim,
fekete-zöld csoda

Lehet szél,
lehet vihar,
a nyeregben tart.

Körbe-körbe járom
az utcákat,
minden zezugot.

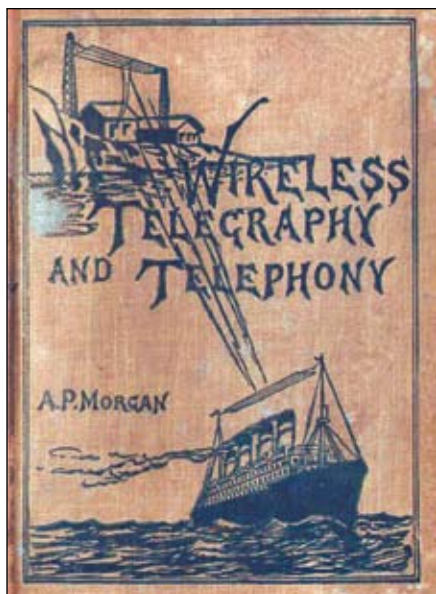
Van nekem egy
vágyam,
körbebringázni a világot.

Vers és rajz: Lévai Ferenc, 5. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Tesla és a jövő

Bill Gates „már” 1999-ben bejelentette, hogy az emberek olyan kis elektromos eszközzel fognak rendelkezni, amellyel rögtön értesülnek majd a legfrissebb hírekről, ellenőrizhetik a repülőjáratot, amelyre jegyet váltottak, vagy éppen a másodperc töredéke alatt értékes üzleti információkhoz juthatnak. S valóban, alig egy évtizeddel az ezredforduló után, szinte minden ember számára elérhetővé váltak ezek az okosnak nevezett, internetet és más kommunikációs csatornákat kezelni tudó készülékek.

Nikola Tesla (1853–1943) azonban már mintegy kilencven évvel Bill Gates előtt felvázolta az okostelefonok majdani elterjedését. Egy 1908-ban megjelent könyvben olvasható az a vízió, amelyet két riporter kérdéseire felelve vázolt fel:

„Kísérleteimre támaszkodva ki merem jelenteni, hogy nincs messze az az idő, amikor egy New York-i üzletember a berendezésem birtokában lediktálja utasításait Londonban tartózkodó titkárnőjének. Egy nagyon egyszerű és olcsó, mindenki számára hozzáférhető szerkezet segítségével zenét vagy politikai beszédek hallgathat, esetleg egy másik kontinensen tartózkodó lelkész prédikációját. Ugyanezzel a berendezéssel bármilyen kép, rajz, írott vagy nyomtatott szöveg is továbbítható lesz bárhová a Földön, másodperceken belül.”

1908-ban a rádiózás teljesen mást jelentett, mint a ma használatos fogalom, hiszen a szikratávírók még csak morzejeleket közvetítettek! A moduláció feltalálása után (1920-as évek) adatott meg a lehetőség hang, majd képek közvetítéséhez (televízió). Nem tudjuk pontosan, hogy a nagyközönség mennyire vette komolyan Tesla merésznek tűnő előrejelzését, tény azonban, hogy a különböző újságoknak adott hasonló témájú interjúi rendszeresen „kivágták a biztosítékot” az olvasók idegrendszerében, több találmányának értelmezése, titkárnak megfejtése

pedig még ma is várat magára.

Bolygók között

Tesla gondolkodása azonban nem korlátozódott csupán a földi – vagy Föld körüli – világra, hiszen Colorado Springsben felállított adótornya segítségével olyan jeleket fogott az űrből, amelyek alapján feltételezte más civilizáció létezését is a Marson. „Azt hiszem, a marsiak számokat használnak a kommunikációhoz, mivel a számok egyetemesek” – írja feljegyzéseiben.

Az 1899-1900-as években földön kívüli idegen civilizációról beszélni hajmeresztő gondolat volt. Ráadásul Colorado Springsben olyan érzékeny vevőkészüléket épített, amelynek képességét csak a mintegy hatvan évvel később épített rádióteszkópok és vevőkészülékek tudták elérni. Függetlenül attól, hogy a „marsi élet” milyen formában létezik – ha egyáltalán létezik –, a különböző bolygók, csillagok, galaxisok által kibocsátott rádióhullámok tanulmányozása az 1930-as évektől külön tudományággá vált. A rádiócsillagászat első lépéseit pedig Tesla tette meg.

Tesla autója – az „eredeti”

Nikola Tesla elektromos gépkocsija állítólag megoldotta az „üzemanyag nélküli” autó problémáját. Az üzemanyag szükséges volt ugyan, de azt a „természet fogaskerekeire” való rákapcsolódás, az éterben létező feszültség befogása szolgáltatta. Az éterből származó energia vételére

Az 1899-1900-as években földön kívüli civilizációról beszélni hajmeresztő gondolat volt

alkalmas készülékről nem maradt ugyan leírás – de azt is tudjuk, hogy találmányainak nagy részét Tesla csupán a fejében „dokumentálta”.

A széles körben elterjedt legenda szerint az 1930-as években népszerű Pierce Arrow nevű luxusautót alakította át Tesla úgy, hogy a benzinmotorral együtt a sebességváltóját is kiszerték. Helyébe egy nyolcvan lóerős, váltóárammal működő elektromotort szereltek, amelyet a feltételezések szerint Westinghouse cége kivitelezett. Az 1931-ben bemutatott elektromos autó energiaellátását egy máig ismeretlen felépítésű, antennával ellátott szerkezettel oldotta meg.

Tesla igen régen előrevetítette az okostelefonok elterjedését

A találmány gyakorlatban való elterjedését az 1933-as gazdasági világválság akadályozta meg – szól a legenda, amelynek hitelessége vitatható ugyan, Tesla azonban már korábban is szüntelenül hangoztatta, hogy az „éter” – azaz a minket körülvevő közeg – tele van energiával, csak meg kell találni annak a módját, hogyan tudjuk ezt az energiát befogni a szekerünkbe.

A szélenergia jelentősége

Tesla évtizedeken keresztül dolgozott a különbözőbb energiaforrások hasznosításán – a legegyszerűbbektől a legbonyolultabbakig. „A közhiedelemmel ellentétben a szélből nyerhető energia igen jelentős” – írja, s javasolja ennek az egyszerű módszernek minél szélesebb körű alkalmazását. Ugyanakkor az egész bolygót egy elektromos hálózat részeként szemlélve úgy tekint a Földre, mint egy hatalmas kondenzátorra.

A következő lépés, hogy a környezetünkben kinyert energiát vezetékek nélkül kell eljuttatnunk a különböző elektromechanikus szerkezetekbe, mint például óceánjáró hajókba, repülőgépekbe, autókba. Ennek az elképzelésnek a realizálása még várat magára, de megvalósulása esetén nemcsak olcsóbbá válna a közlekedés, hanem biztonságosabbá is: soha nem fogyhatna ki az „üzemanyag”, hiszen a járművek akár a földön, akár a levegőben, bárhol képesek lennének tankolni. Egyébként hasonló módon működne a feltaláló által 1937-ben ismertetett, de meg nem valósított „halálsugara” is, amely védelmi célokra több száz kilométeres távolságból képes volna a földre kényszeríteni az ellenséges repülőgépeket – szemmel láthatatlan energiasugarak kilövése által. (energiaoldal.hu)

Tesla nem az üzleti hasznot tartotta a legfontosabbnak. Fő célja, hogy találmányai révén alanyi jogon (ingyen vagy rendkívül olcsón) tegye elérhetővé az emberek számára a nekik szükséges energiát, a világ üzleti beállítottsága miatt hiúsult meg.

Sok kétlábú állatbarátban fel sem merül, hogy esetleg féltve őrzött és szeretett háziállata is unatkozhat. A gondos állattartó számára fontos, hogy kedvence jól érezze magát, és ez nem csak a megfelelő méretű férőhely kialakításában és a rendszeres etetésben merül ki. A legtöbb gondot a lakásban tartott kutyák jelentik. Kert hiányában a négy fal között a legjobban tartott és ellátott kutyák élete sem fenékgig tejfél. Egy ideig jól viselik a megpróbáltatásokat, de ha sokat vannak egyedül, ingerszegény környezetben, akkor bizonyos idő után unatkozni kezdenek, és ezt pótcselekvésekbe menekülve

próbálják levezetni. Bosszantó lehet, ha szétépett tollpárnára, szétrágott kűszöbre, meg-rágcsált kábelekre érünk haza. Kedvenceink a háziak távollétében olyan veszélyes vizekre is elmerészkednek, melyekről jól tudják, hogy tiltott. A legtöbb esetben ez a gazdi ágyának a kipróbálását jelenti, és mivel tiltott helyen édes a pihenés, olyan mélyen képesek aludni, hogy ál-mukat csak a hangos kulcscsörgéssel érkező gazdi zavarja meg, akkor meg már kész a lebukás. Lássuk el bőven saját játékkal: csipogó műanyag süni, gumilabda, gumikarika, gumicsont, de ma már választhatunk a latexből készült csirke, szendvics, rőfögő malac és kolbászformák közül is. Akiknek kevés az ideje a kutya-, macskatar-

Tudod-e?

- Az étel 7 másodperc alatt ér a szájból a gyomorba.
- Egyetlen hajszál akár 3 kg súlyt is meg tud tartani.
- Az emberi csípőcsont stabilabb, mint a beton.
- A nők szíve gyorsabban ver, mint a férfiaké.
- A lábon kb. 1 billió baktérium található.
- A nők dupla annyit pislognak, mint a férfiak.
- Az átlagember bőre kétszer olyan súlyos, mint az agya.
- A testnek 300 izomra van szüksége ahhoz is, hogy lazán álljon.

UNATKOZNAK-E A HÁZI KEDVENCEK?

Az állattartás felelősség

tásra, de mégis ragaszkodnak a kedvencekhez, azok általában halakat vagy kismadarat, legtöbb esetben papagájt szereznek be.

A halakkal nem lőnek bakot, hiszen a napi kaja mellett jól elvannak nélkülünk. Sem szobatisztaságra szoktatás, se jó modorra nevelés nem szükséges a tartásukhoz, viszont hogy jól érezzék magukat és szépek maradjanak, számukra is fontos az ingergazdag környezet, a búvóhelyek kialakítása és a tiszta víz.

A papagájokkal és diszmadarakkal már más a helyzet. Míg a legtöbben azt hiszik, hogy elvannak a kalitkájukban, addig például a diszpingtyek halálra vonhatják magukat... Szó szerint. A kanárik elvannak a tágas helyen egyedül is, de a hullámos és nimfapapagájoknak társra van szükségük, hacsak nem foglalkozunk velük naponta több órát. A nagy testű, „kézhez” nevelt papagájoknak az ember az igazi társ, nem akarnak tollas társat unaloműzőnek, viszont a gazditól nagyon sok törődést várnak. Igénylik a játékot és hogy sokat legyenek szabadon, tehát ilyen madarat csak az tartson, akinek sok a szabadideje. Az unatkozó madár lelkiileg sérülhet, tépkedheti a saját tollát, elcsúnyulhat, és legtöbbször agresszívvá válik. Ezt hatalmas csipésekkel is bizonyítja, ajánlatos vigyázni az ujjainkra!

rügyes ágak, hinták, tobozok, vagyis minden, amivel lehet valamit kezdeni: rákapaszzkodhat, megcsipkedhet, ismerkedhet.

Az okos állattartók tükörrel is felszerelik az otthonos kalitkát, így a kis szárnyas órákat től saját maga megismerésével. Az állattartás felelősség, így a megfelelő táplálás mellett szeretet, törődés és játék is jár háziállatainknak.

A tengerimalacoknak is jól jön a társ. Ha kevesebb időt tudunk rájuk szánni, akkor vásároljunk nekik egy párt, mégpedig a lehető leg hamarabb. Az idősebb egyedek már nehezebben szoktathatók össze fajtársaikkal, és véres harcok is kialakulhatnak közöttük. A társakon kívül a játékok beszerzése is remek időöltést jelenthet mind tollas, mind négylábú barátainknak. A papagájoknak remek unaloműzők a gallyak,

Okos háziállatok

A háziállatok közül a kutyát, esetleg a macskát gondolnánk a legokosabbnak, pedig – ki gondolná? – a disznó képességei bőven felülmúlják a házi kedvencekét. A csimpánzokhoz hasonlóan ők is tanulékonyak. Felismerik magukat a tükörben, sőt képesek megtalálni azt a táplálékot, amit csak a tükörben láttak. Meg tudnak oldani összetett feladatokat, és ha elég nagy a kifutójuk, még véletlenül sem a táplálék közelében végzik el kis- és nagydoljukat. Tehát nemcsak hogy okosak, hanem a közhiedelemmel ellentétben tiszták is.

Pont ő lenne a legokosabb?

Az erdei anyóka

Egyszer egy szegény szolgálólány egy nagy-nagy erdőn utazott át a gazdáival. Az erdő közepén rablók támadtak rájuk, és aki a kezük ügyébe került, azt irgalmatlanul megölték.

A lány fent ült a kocsis mellett a bakon. Amikor a rablók nagy lármával előrontottak a sűrűből, megijedt, leugrott, és elbújt egy vastag fa mögé. Ott lapult, míg a támadók el nem vonultak a gazdag zsákmánnyal. Akkor végre előmerészkedett rejtekéből, de nem talált egyebet, mint a kocsi roncsait meg a gazdái holttestét. Leült, és keservesen sírni kezdett.

– Ó, én szegény szerencsétlen – így jajveszékelt –, mi lesz velem? Sosem találok ki ebből a rengetegből! Nem lakik itt egy árva lélek sem; éhen fogok veszni, vagy engem is megölnék majd a rablók!

Mikor kissé lecsendesedett, felállt, kerestekutatta, merre mehetne, de még csak egy vékonyka ösvényt sem talált. Így érte az este.

A fák közt egyre sűrűbb lett a homály. Néha ág recsent, s olyankor szegény lánynak majd elállt a szíve verése; azt hitte, vadállat oson a bozótban, vagy útonálló mozdult meg valamelyik fa mögött. Már lélegzeni is alig mert. Végül azt mondta magában:

„Itt ez a nagy fa, leülök a tövébe, s egy tapodtat sem tágitok innét, akármi történjék is.”

Hát ahogy ott kuporgott, egyszer csak egy fehér galamb szállt feléje. Leerészkedett a lányhoz; aranykulcsocská csillogott a csőrében.

A lány úgy megörült a madárnak, hogy egy pillanatra még a bújáról-bajáról is megfeledkezett; kinyújtotta a kezét, hívogatni kezdte.

– Tubicám! Tubicám!

A galamb odalibbent hozzá, tenyerébe ejtette az aranykulcsocskákat, és megszólalt:

– Ne búslakodj, azért jöttem, hogy segítsék rajtad. Látod azt a nagy fát? Azon van egy kis lakat, nyisd föl a kulccsal, találsz benne enni-inni magadnak, nem kell tovább éhezned.

Azzal elrepült. A lány pedig odament a fához, kinyitotta, és valóban lelt benne egy tálka tejet és hozzá egy karaj fehér kenyeret. Hanem amikor jóllakott, megint csak eszébe jutott a szomorúsága.

– Nálunk otthon ilyenkor ülnek el a tyúkok – sóhajtott. – Olyan fáradt vagyok, bár én is lefekhetném az ágyamba!

Alig hangzott el a fohászkozás, máris odaröppent hozzá a galamb. Most egy másik kulcsocskákat hozott a csőrében, letette a lány tenyerébe, s azt mondta:

– Ne búslakodjál; menj, nyisd ki ott azt a másik fát, találsz benne ágyat magadnak.

A lány úgy tett, ahogyan a madár meghagyta neki; kinyitotta a fát, s mit nem látott? Szép vetett ágy fehérlett feléje, dagadó párnákkal, könnyű takaróval. Ő meg belefeküdt, és nyomban elaludt.

Reggel, amint fölébredt a harsány erdei madárszóra, harmadszor is odaszállt hozzá a galamb. Megint hozott egy kis aranykulcsot, s azt mondta:

– Nyisd ki azt a harmadik fát ott, találsz benne ruhát magadnak.

És a lány olyan pompás aranyos-gyémántos ruhát lelt a fában, hogy annál szebbet még a királykisasszony sem hordhat.

Így éldegélt egy ideig az erdőben. A fehér galamb mindennap fölkereste, s amire csak szükség volt, minderről gondoskodott.

Egy szép napon aztán azt kérdezte tőle:

– Megtennél-e valamit a kedvemért?

– Már hogyné tennék! – felelte a lány. – Mindent megteszek, amit kívánsz.

– Akkor gyere utánam, elvezetlek egy házikóhoz, oda menj be. A tűzhelynél egy anyóka kuporog majd, és jó napot köszön neked, de te a világért se felelj rá, akármit is csinál. Menj el mellette, mintha ott sem volna. A jobb keze felől találsz egy ajtót, azt nyisd ki, és lépj be rajta a szobába. A szoba közepén látsz majd egy asztalt tele gyűrűvel; egyik csillogóbb, mint a másik. Ezeket a fényeseket hagyd békén, de találsz közöttük egy egyszerűt, azt kapd fel, és hozd el nekem, amilyen gyorsan csak bírod.

Azzal a galamb fölroppent, ágról ágra szállva elvezette a házikóhoz, aztán eltűnt; a lány pedig belépett, s mindent úgy talált, ahogyan a galamb előre megmondta. Az anyóka ott kuporgott a tűzhely mellett, és elkerekedett a szeme a csodálkozástól, amikor a hivatlan vendég betoppant.

– Jó napot, kedves gyermekem! – köszöntötte nyájaskodva.

A lány azonban jól megjegyezte a galamb tanácsát: nem felelt egy árva szót sem, csak ment egyenesen az ajtóhoz.

Akkor az öreg fölugrott a számlóról, belekapaszkodott a ruhájába, úgy akarta visszahúzni, s közben rikácsolt, mint valami vén holló:

– Hallod-e, az az én szobám, oda nem léphet be senki, ha én nem engedem!

De a lány nem törődött a kiáltásával; kirántotta magát az öregasszony kezéből, és belépett a szobába.

Nagy asztal állt közepütt. Rengeteg gyűrű hevert rajta; csillogtak-villogtak, hogy csak úgy szikrázott a szeme tőlük. Ő azonban sorra félre-

lököste valamennyit; csak azt az egyetlenegy, csak azt a dísztelen gyűrűt kereste, de sehogyan sem tudott ráakadni.

Már egészen kétségbeesett, hogy hiába minden, nem tehet eleget a galamb kívánságának. De talán nem is az asztalon van a gyűrű, hanem valahol másutt a szobában? Tanácstalanul körülnézett; hát látja: az öregasszony épp akkor kap föl a sarokból egy kalitkát, és ki akar osonni vele. A lány hirtelen az ajtóhoz ugrott, útját állta a vénasszonynak, és kikapta a kezéből a kalitkát.

Egy szürke madár ült benne, és csőrében tartotta a gyűrűt.

A lány nagyon megörült, benyúlt a rácson, kirántotta a madár csőréből a gyűrűt, és kiszaladt vele a házból. Futott, futott az erdőben, ahogy csak a lába bírta, s egyre azt várta, egyszer csak odaszáll hozzá a galamb és átveszi tőle a drága zsákmányt. De a galambnak híre-hamva sem volt. A lánynak lankadni kezdett az ereje, egyre lassabban lépkedett, végül egészen elgyengült, és kimerülten nekidőlt egy fának.

A fa egyszeriben lágy és hajlékony lett; lebecsátotta ágait, és az ágak körülölelték a lányt; már nem is ágak voltak, hanem két erős kar; és a fa sem fa volt már, hanem egy szép ifjú.

Megölelte, megcsókolta a lányt, és azt mondta:

– Köszönöm neked, hogy megváltottál és kiszabadítottál a vénasszony hatalmából. Az az anyóka gonosz boszorkány: fává varázsolta, de néhány órára mindennap fehér galamb lehettem. Addig nem is változhattam vissza emberré, míg a gyűrű a boszorkány birtokában volt.

Megszabadultak a varázslattól a szolgálai és a lovai is, mert a gonosz vénasszony azokat is fává változtatta.

Fölpattantak a paripákra, és hazavágtattak az ifjú országába.

Az az ifjú ugyanis királyfi volt, s ahogy hazatért, nyomban feleségül vette a lányt.

Ma is élnek, ha meg nem haltak.

Grimm testvérek

A költészet világnapjára

Tizennyolc éve, azaz 1999 óta minden évben március 21-én, a tavasz kezdetén ünnepezzük a költészet világnapját. Én pontosan 10 évvel korábban, gyerekkoromban találkoztam először a vers anyagával, a betűvel, amikor az ikonikus, mindentudó édesapám olyan természetességgel tanított meg olvasni, hogy észre sem vettem és mire első osztályos lettem, az irodalom az életem részévé vált.

Ma, amikor mindenki rohan, hogy utolérje saját életét, nincs időnk a költészetre és elvétve látunk csak az okostelefonjukat nyomogató emberek helyett olyat, aki verseskötet fölé hajol. Valóban, a líra az egyik legnehezebben befogadható műnem, mert kell hozzá egyfajta belső csend, ami a mai kor emberének nemcsak hogy ritkán adatik meg, de néha mintha tudatosan menekülnék előle. Pedig érdemes időnként megállni és megízlelni a szavakat, hagyni, hogy megérintsenek a szövegből néha csak finoman, olykor intenzíven áradó érzelmek, érteni, vagy csak érezni, továbbgondolni, engedni, hogy egy-egy sor pillanatokra, vagy akár örökre a részünk legyen.

Folyamatos személyiségbeli, lelki változásaink oka lehet, hogy talán minden életkorban, életszakaszban más a „kedvenc”, más az, aki épp akkor üzen valamit. Mégis, számomra is vannak olyan kísérők, akik sziklaszilárdan állnak mellettem, mert bármikor elővehetem alkotásaikat és ugyanakkora erővel hatnak.

Ilyen a hajszálpontosan, majdhogynem szüksézávú tömörséggel fogalmazó *Pilinszky János*, akinek verseit olvasva mintha egy fotóalbumot lapozgatnánk.

Ilyen *Radnóti Miklós*, akinek személyes fájdalomán keresztül mutatja meg magát a 20. századi történelem kegyetlensége.

Ilyen *József Attila*, akinek költészete szétfeszít minden szabályos keretet, hogy mintegy szintézisként összefogja mindazt, ami irodalom.

A méltatlanul keveset emlegetett nők közül ilyen *Nemes Nagy Ágnes* és az inkább íróként számon tartott *Szabó Magda*, akiknek sorai igazi, mély szenvedéllyel szólalnak meg.

Ilyen a vérbeli filozófus, poeta doctus *Babits Mihály*, a végletes, hiperbolikus képekben fogalmazó *Vörösmarty Mihály*, vagy a nagy nemzeti érzelmek megszólaltatói, *Berzsenyi Dániel*, *Petőfi Sándor*, *Kölcey Ferenc*.

Mellettük ott sorakoznak a világirodalom nagyjai, akiknek műveit elsősorban saját költőink tolmácsolásából ismerjük: Tatjana és Anyegin sokat idézett, gyönyörű levelének legismertebb magyar fordítását *Áprily Lajos*nak

köszönhetjük, a francia szimbolizmus apró gyöngyszemét, *Verlaine* Őszi chansonát *Szabó Lőrinc* és *Tóth Árpád* is lefordította, a háttorzongató Isteni színjáték, mely *Dante* műve, *Babits Mihály* fordításában olvasható magyarul.

A végtelenségig folytatható sor mutatja, hogy a költészet kimeríthetetlen és nem kevésbé fon-

tos, hogy korántsem csak rég halott szerzők alkotásából áll, hanem ma is élő, nagyon is eleven jelenség. Kortárs költőink – *Szabó T. Anna*, *Varró Dániel*, *Závada Péter* és természetesen még sokan mások – bizonyítják, hogy a líra jelen van az életünkben, mert szükségünk van rá.

Lengyel Orsolya (kultonline.blog.hu)

József Attila

Óda (részlet)

(...)

2

Óh mennyire szeretlek téged,
ki szóra bírtad egyaránt
a szív legmélyebb üregeiben
cseleit szövő, fondor magányt
s a mindenséget.

Ki mint vizesés önnön robajától,
elválsz tőlem és halkán futsz tova,
míg én, életem csúcsai közt, a távol
közelében, zengem, sikoltom,
verődve földön és égbolton,
hogy szeretlek, te édes mostoha!

3

Szeretlek, mint anyját a gyermek,
mint mélyüket a hallgatag vermek,
szeretlek, mint a fényt a termek,
mint lángot a lélek, test a nyugalmat!
Szeretlek, mint élni szeretnek
halandók, amíg meg nem halnak.
Minden mosolyod, mozdulatod, szavad,
őrzöm, mint hulló tárgyakat a föld.
Elmémbé, mint a fémbe a savak,
ösztöneimmel belemartalak,
te kedves, szép alak,
lényed ott minden lényedet kitölt.
A pillanatok zörögve elvonulnak,
de te némán ülsz fülemben.
Csillagok gyúlnak és lehullnak,
de te megálltál szememben.
Ízed, miként a barlangban a csend,
számban kihűlvé leng
s a vizes poháron kezéd,
rajta a finom eresz,
főlföldereng. (...)

Radnóti Miklós

Tétova óda

Mióta készülök, hogy elmondjam neked
szerelmem rejtett csillagrendszerét;
egy képben csak talán, s csupán a lényedet.
De nyüzsgő s áradó vagy bennem, mint a lét,
és néha meg olyan, oly biztos és örök,
mint kőben a megkövesült csigaház.
A holdtól cirmos éj mozdul fejem fölött
s zizzelve röppenő kis álmokat vadász.
S még mindig nem tudom elmondani neked,
mit is jelent az nekem, hogyha dolgozom,
óvó tekinteted érzem kezem felett.
Hasonlat mit sem ér. Felöltik s eldobom.
És holnap az egészet újra kezdem,
mert annyit érek én, amennyit ér a szó
versemben s mert ez addig izgat engem,
míg csont marad belőlem s néhány hajcsomó.
Fáradt vagy s én is érzem, hosszú volt a nap, -
mit mondjak még? a tárgyak összenéznek
s téged dicsérnek, zeng egy fél cukordarab
az asztalon és csöppje hull a méznek
s mint színarany golyó ragyog a teritőn,
s magától csendül egy üres vizespohár.
Boldog, mert véled él. S talán lesz még időm,
hogy elmondjam milyen, mikor jöttödre vár.
Az álom hullongó sötéte meg-megérint,
elszáll, majd visszatér a homlokodra,
álmos szemed búcsúzva még felémint,
hajad kibomlik, szétterül lobogva,
s elalszol. Pillád hosszú árnya lebben.
Kezed párnámra hull, elalvó nyírfaág,
de benned alszom én is, nem vagyok más világ.
S idáig hallom én, hogy változik a sok
rejtelmes, vékony, bölcs vonal
hűs tenyeredben.

RÉGI MESTERSÉGEK

A mézeskalácsos

Bábosoknak, mézesbábosoknak is mondták régen ennek a finom, illatos süteménynek a készítőit. Süteményeik ugyanis legtöbbször valamilyen bábut formáztak: pólyásbabát, huszárt, betyárt, lányt. Legeslegtöbbször pedig szívet. Vásárokon, búcsúikon, piacokon árúsították. Hogy megőrült az a kisgyerek, aki szüleitől mézeskalács huszárt kapott ajándékba! A legjobb vásárfia volt.

A tésztahoz lisztet, mézet, tojást és cukorszirupot használtak. Az alapanyagokat a kavartéknőben bekavarták, törőpadon jól meggyúrták, aztán hosszú munkaasztalon, a táblán kinyújtották. Alakját a kalács a faformában, a dúcban kapta. Ebbe nyomkodták bele a tésztát, és kemencében megsütötték. A díszes dúcokat gyakran a mester maga, vagy a segédje faragta ki fából.

A nagy, piros szívekbe a bábos kis tükröt, papírképet tett, az alá kis versikét is írt. Ezek a remekművek szerelmi ajándékok voltak. A legények

vitték választottjuknak ajándékba a vásárból. A díszes szív beszédes vallo-más volt. Nem kellett hozzá sok kommentár, hogy a lány megértse udvarlója szándékát.

A mézesbábosok nemcsak ajándéknak, vásárfiának való díszes mézeskalácsokat készítettek. Nagy tömegben gyártották a fűszeres, kerek puszedlikat, a hosszú stanglikat. A mézből szerezcsendió és más fűszerek hozzáadásával méhsert is főztek. A méhviaszból gyertyát öntöttek. Semmit sem dobtak el, valamilyen formában mindent hasznosítottak. Az apró süteményt, sert aztán jó szívvel kínálgatták a nézelődésben elfáradt, megéhez és megszomjazó vásárolóknak.

Ezt a régi mesterséget ma nagyon kevesen űzik. Az illatos, fűszeres készítményekkel leghamarabb a karácsonyi vásárokon találkozhatunk. A mézeskalács készítésének tudománya azonban nem veszett el. A háziasszonyok is sok jó receptet ismernek. Ők azonban szinte kizárólag karácsonyra sütnek mézeskalácsot, az év más napján nem. A mézeskalács a karácsony hangulatához tartozik. Az ünnepi asztalon és a karácsonyfán illatoznak a házi készítésű, apró sütemények. A háziasszonyok ma nem fa dúcokba nyomkodják bele a tésztát, mint a régi mesterek, hanem különböző alakú szaggatóformákat használnak.

VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Benes József festő, grafikus

A belgrádi Képzőművészeti Akadémián diplomázott. Több alkotótelepen dolgozott, köztük Zentán, Topolyán, 1977 és 1990 között pedig Makón. Könyvborítóival és illusztrációival jelentek meg például Brasnyó István, Sziveri János és Gion Nándor könyvei Vajdaságban. 1961-től állít ki egyéni és csoportos kiállításokon. A Műhely Művészeti Egyesület elnöke. Munkásságát számos díjjal jutalmazták (Szegedi Nyári Tárlat díja; 1995-ben Munkácsy-díj; 1997-ben: 300 éves a Zentai csata, fődíj; 1998-ban Országos Grafikai Biennále, különdíj; Országos Rajzbiennále, fődíj; 1999-ben Országos Grotteszk Pályázat, fődíj). Művei szerepelnek hazai, illetve külföldi gyűjteményekben. Köztéri művei Zentán,

Óbecsén, Tornyoson, Szegeden láthatók. 1978 óta Magyarországon él és dolgozik.

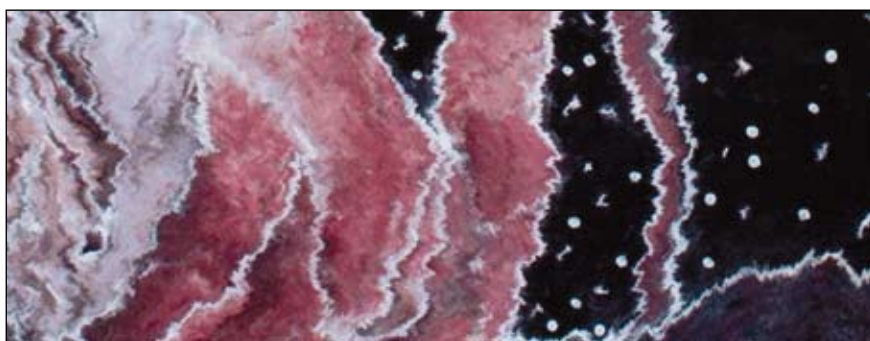
Fest, rajzol és sokszorosított grafikákat (ofszet, szitanyomat) egyaránt készít. Festményein egy-egy motívumot, kis részletet nagytól, állít premier plánba. Szemléletileg a nagytávlátú alföldi tájképtípussal ellentétes; reduktív a megközelítése. Nem tágitó, szembenézeti, hanem szűkítő, kiemelő, rálátásos, fölülnézeti. Az emberi szenvedést, kiszolgáltatottságot, nyugtalanságot és drámai feszültséget tiszta

színekkel társított, de jellegadóan fekete-fehér színhasználata fölerősíti – írja róla a kritika.

Nagyméretű, szitatechnikával készült munkái egy példányban létező gigantikus sziták: a kiválasztott motívumok fölnagyításával félelmet, szorongást keltőek, a környezeti ártalmakra figyelmeztetőek (pl. fölnagyított, lekötözött kígyóként tekeredő fóliasátrak). Negatív tartalmú szimbólumai a kiüresedettségre, szorongásainkra, félelmeinkre egyaránt figyelmeztetnek.

Benes József...

... és jellegzetes műve

I. Erzsébet, a Tündérkirálynő

Angliának számos híres uralkodója volt. A XVI. század második felében I. Erzsébet uralkodott a szigetországban. Sokan ezt az időszakot a lehetőségek korszakának nevezik. A lehetőségeken, amelyeket Anglia ki is használt, hogy világhatalommá váljon.

I. Erzsébet királynő

I. Erzsébet 1533-ban született. Nehéz gyermekkorú volt, édesapja, VIII. Henrik király ugyanis lefejeztette édesanyját, *Boleyn Anna* királynét. Erzsébetet lányként elhanyagolták, sorsa bizonytalan volt, mert 1554-ben, 21 évesen a Tower börtönbe záratta féltestvére, Mária királyné,

akit vérszomjassága miatt Vörös Máriának hívtak. Elsősorban a protestánsokat nem szerette, Erzsébet csak akkor tudott fellélegezni, amikor nővére meghalt. 1558-ban királynővé koronázták. Nagy népszerűségnek örvendett mind a vezető rétegek, mind az egyszerű nép körében. Protestáns vallása is hozzájárult ahhoz, hogy a többség ünnepelte az új királynét. Az angolok igazi angol nőt láttak benne.

Uralma alatt Anglia nagyhatalommá vált. Korábbi nagyhatalmak omlottak össze, újak kerültek helyükbe. Politikájában jól segítette női ösztöne a fontos döntések meghozatalakor. Küzdött a protestáns vallásért.

Erzsébet királyné, saját állítása szerint, az angol királysággal lépett házasságra, minden angolt pedig gyermekének tartott. Az angolokat összetartásra tanította a reneszánsz idején, ami egyben az angol dráma korszaka is volt. Vonásaiban néha apjára, VIII. Henrikre emlékeztetett, aminek valószínűleg nem nagyon örült.

Erzsébet sohasem ment férjhez, és erre büszke volt. Kérője ugyan volt, a spanyol II. Fülöp, aki azonban több oknál fogva sem jöhetett számításba. Először is idegen volt, nagy vetélytárs az éppen kezdődő gyarmatosításban, másodsorban mert már korábban nős volt, még hozzá Erzsébet féltestvérével, Máriával kötött házasságot. Más idegen kérők is akadtak, amelyeket a királynő sorra visszautasított. Nem mondható azonban, hogy nem szerette volna a férfiakat, ellenkezőleg, szívesen adta át magát testi élvezeteknek, amit talán édesapjától örökölt.

I. Erzsébet idején az amerikai gyarmatosítás miatt vészesen megromlott Anglia viszo-

Stuart Mária skót királynő

nya az akkori legnagyobb hatalmak egyikével, Spanyolországgal. Az angol királynő azonban nem hátrált meg, ekkor érte el legnagyobb győzelmét azzal, hogy legyőzte a legyőzhetetlennek hitt spanyol hajóhadat, a híres Armadát. Az angol hadiflotta 1588-ban győzte le a tengerek és óceánok felülmúlhatatlan urainak számító spanyol hajóhadat. A győzelemben döntő szerepe volt Francis Drake admirálisnak. Érdekesség, hogy épp II. Fülöp spanyol király, a királynő egyik kérője küldte rá Angliára az Armadát.

I. Erzsébet királynő idején vált Anglia a tengerek királynőjévé. Tengerészei a kitünően megépített hajókon büszkén szolgálták Angliát és az uralkodónőt. Anglia csakhamar a kereskedelem vezető országa lett, polgárai gazdagodni kezdtek, az iskolarendszer is fejlődésnek indult, színházak működtek (többek között Shakespeare színháza is, amely telt ház esetén 2000 nézőt volt képes befogadni), beindult a könyvkiadás, s Anglia azóta is a tengerek ura, a jólét és a kultúra egyik vezető országa. I. Erzsébet idején kezdték építeni a kastélyokat, a lakosság gazdagodni kezdett, az ország ekkor vált kis, jelentéktelen országból igazi nagyhatalommá, amely befolyásolta az egész világpolitikát. Erzsébet királynőt nem alaptalanul nevezik Tündérkirálynőnek.

Erzsébet királynő 1603-ban halt meg, 69 évesen. A londoni Westminster templomban temették el. Anglia egyik legnagyobb uralkodójaként maradt meg a történelemben.

Gyarmati Balázs történész

Győzelem a spanyol Armada felett 1588-ban

Tudod-e?

Az amerikai Virginia állam Erzsébet királynőről kapta a nevét. Így szólította őt ugyanis egyik szeretője, Sir Walter Raleigh író és felfedező. A latin *virgo* szó magyarul szüzet jelent.

Kacsák és emberek

Az alábbiakban bemutatunk három rajzfilmsorozatot, amelyeknek lesz folytatása az idén

Ismét útra kel a varázsbusz

Nagy népszerűségnek örvendett a kilencvenes években A varázslatos iskolabusz kanadai rajzfilmsorozat, amelyet hamarosan felújítanak. A varázslatos iskolabusz első útját 1994-ben tette meg. A sorozat négy évadot élt meg, 1997-ig sugározták, és Magyarországon is műsorra tűzték. Mivel akkoriban sokan szerették és sajnálták, hogy véget ért, a készítőik úgy gondolták, hogy újabb esélyt adnak a sorozatnak. Még 2014-ben elkezdtek dolgozni a felújításán, ennek eredményeképp várhatóan még idén képernyőre kerül. A sorozatkészítők a közelmúltban be is jelentették, hogy változásokra lehet számítani, nem csupán a külsőségekben, hanem a karaktereket is megújult szereplőgárda formálja meg. Érdekesség, hogy a főszereplő Miss Mitzi eredetileg megszólaltató színésznő, Lily Tomlin annak idején Emmy-díjat nyert munkásságáért, szerepét pedig ezúttal testvére, Kate McKinnon veszi át. A sorozatban a főszereplő, Ms. Valerie Frizzle azaz Miss Mitzi varázslatos iskolabusza segítségével viszi el osztályát mindennap tanulmányi kirándulásra. Ezekon a kirándulásokon fantasztikus közelségből ismerhetik meg a gyerekek például az emberi testet belülről, vagy épp a természet legapróbb állatainak életét.

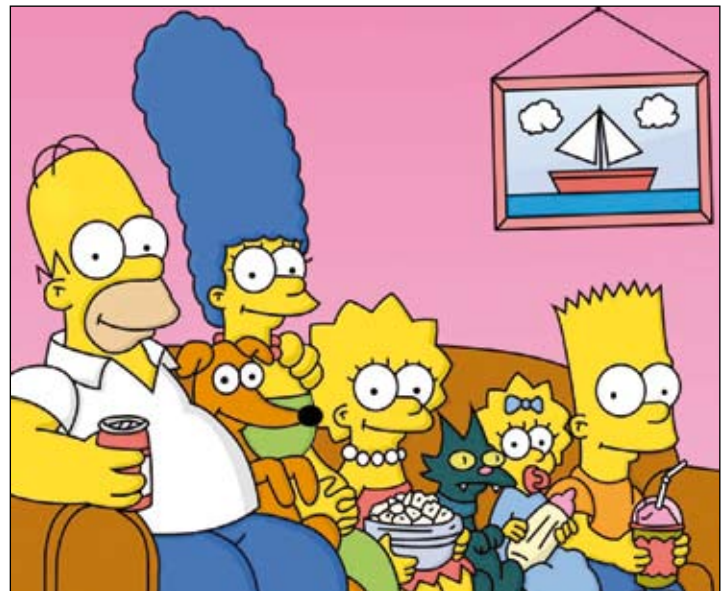
Ahol az élet hurrikán...

A nyolcvanas évek végén a gyerekek a tévé előtt tükön ülve várták, hogy felcsendüljön a dal, és hangosan énekeljék, hogy: „Itt az élet hurrikán, mert ez Háburg, laserjat és aeroplán, ez mind Háburg...” A főcímdal ugyanis azt jelentette, hogy kezdődik a Kacsamesék. A rajzfilmsorozatot 1987 és 1990 között sugározták, viszonylag rövid ideig, és csupán három évad készült belőle, mégis, világszerte rendkívül sikeres lett, ezért ez év második felében felújítva tér vissza. A sorozat főszereplői a Háburgben, azaz Kacsaházán élő Dagobert McCsíp, a világ leggazdagabb kacsája, valamint három unokaöccse: Niki, Tiki, és Viki. Ők eredetileg Donald kacsnál éltek, de amikor bevonult a haditengerészethez, Dagobert felügyeletére bízta őket.

Dagobert mesés vagyonnal rendelkezik, amelyet egy óriási páncéltéremben tart, viszont rettentően zsugori, és még több aranyra vágjuk. A legtöbb epizód akőrül forog, hogy különböző gonosztevők (mint például a Beagle Boyok vagy Mágika De Spell) megpróbálják megkaparintani páncéltérmeinek tartalmát. Emellett Flintheart Glomgolddal is meg kell küzdeni a leggazdagabb kacsá címért folytatott küzdelemben. Egyes epizódok a szerencsecent körül forognak: ez Dagobert legelső keresete, egy tízcentes érme, amelyet többen próbálnak megkaparintani. Mindeközben pedig Dagobert és az unokaöccsei különféle egzotikus tájakra utaznak, legendás kincsek nyomában. A felújított verzió kapcsán több változást jelentettek be a készítőik, egyik az, hogy a grafika sokkal letisztultabb, mint az eredeti, már-már képregényszerű, habár még felismerhetőek a karakterek.

A népszerű család

A Simpson család amerikai rajzfilmsorozat szünni nem akaró népszerűségét bizonyítja, hogy immár a 28. évadot sugározzák. Akkora sikernek örvend, hogy a készítőik újabb két évadot harangoztak be. Így már bizonyos, hogy lesz 29. és 30. évad is. Emögött nem titkolt cél is van, a rajzfilmsorozat ezzel 669 epizódosra bővül, és a legtöbb epizódot számláló amerikai sorozat lesz, megelőzve az 1950-es években indított, szintén amerikai Gunsmoke című műsort. A Simpson család először 1987-ben jelentkezett pár perces miniműsorként, de annyira sikeres lett, hogy 1989-től már sorozatként tűzték műsorra.

Új lemez várható tőle

Halsey, a feltörekvő énekesnő, a nagy sikerű, 2015-ben megjelent Badlands című albuma után idén nyáron új lemezzel örvendezteti meg a rajongóit. Nemrég osztott meg egy képet és egy üzenetet, amelyben röviden felkonferálta új albumának címét. Innen tudhatjuk, hogy a lemez júniusban jelenik meg és a Hopeless Fountain Kingdom címet kapja. Azt még nem lehet tudni, hogy az albumon milyen dalok kapnak helyet, de aki kíséri Halsey énekesi pályáját, azt is tudja, hogy különleges hangszíne és egyedi megjelenése kiemeli őt a sokaságból, így az új album iránt nagyok az elvárások. Legutóbbi albumáról a Colors és a Ghost váltak ki ismertebb szerzeményekként. A nemrég megjelent, A sötét ötven árnyalata című filmhez kölcsönzött betétdala, a Not Afraid Anymore is népszerű lett a rajongók körében.

Josh Groban is dalra fakadt

Az év egyik legjobban várt filmalkotása A szépség és a szörnyeteg. A film készítői azt remélik, hogy a sokak kedvencévé vált rajzfilm élőszereplős változatát is szeretni fogják a nézők. A produkcióban ismert színészek játszanak főszerepet, mint a Hermione-ként híressé vált Emma Watson és a Downtown Abbey sztárja, Dan Stevens. A film zenei repertoárja is híres előadókat sorakoztat fel: Ariana Grande és John Legend énekelte a Beauty and the Beast című dalt, de Josh Groban sem maradhatott ki. Ő az Evermore című zeneszámot adja elő, a dalt pedig a film legvégén hallhatjuk. Ez a feladat egyébként nem újdonság Josh Grobannak, hiszen korábban a Trója és a Polar Express filmek végén is az ő hangja csendült fel.

Visszatért Lorde

Hosszú kihagyás után Lorde nemrég új videoklippel örvendeztette meg rajongóit. Ezt újdonsült dalához, a Green Light-hoz forgatták, nemrég pedig megjelent a Liability című dala is. A fiatal énekesnő elmúlt időszaka egyébként igencsak eseménydús volt. 2013-ban jelent meg debütáló stúdióalbuma, a Pure Heroine, amellyel világszerte nagy sikert aratott. Az album első kislemeze, a Royals világszerte hetekig uralta a slágerlistákat. Lorde legutóbb 2014 novemberében adott ki saját szerzeményt, amelyet Az éhezők viadala: A kiválasztott – 1. rész című film számára készített. 2015 szeptemberében közreműködött ugyan a Disclosure együttes Magnets című zeneszámában, mégis a Green Light című szerzemény számít az igazi visszatérésnek. Mind a Green Light, mind a Liability az idén megjelenő második lemezén, a Melodramán kap helyet.

Hamarosan új album

Az Ossiann zenekar tavaly április óta egy új albumon dolgozik, amely idén áprilisban, azaz hamarosan meg is jelenik. Ez lesz a 22. stúdióalbumuk, és Az igazi szabadság címet kapta. A tavaly harmincéves felállását ünneplő zenekar tehát gőzerővel dolgozik. Az album megjelenési dátumaként április 21-ét jelölték ki, ezek után több bemutatkozó koncertet is tartanak. Az igazi szabadság című album tizenegy dalt foglal magába. A dallista a következő: Az igazi szabadság, Célszemély, A szerencse angyala, Köd előtted, köd mögötted, Ébredj fel, Ahol a szürkesség véget ér, Vigyázz a szívemre, A tegnap tűzében, Szememben, mint egy tükörben, Harangok és Végső menedék. Az Ossiannak egyébként eseménydús volt a tavalyi éve is, hiszen készítették az új albumot, új válogatásalbumot adtak ki, születésnapj koncertet tartottak, fellépéseik voltak határon túl is, de úgy néz ki, hogy az idén sem fognak pihenni.

Jelige: „Galaxy A”

Kedves Bizalmas sorok!

Hetedikes lány vagyok, és a barátnőm miatt kérek tanácsot, mert nagyon aggódok érte. A barátnőm a születésnapjára egy nagyon menő okostelefont kapott. Azóta lehetetlen lett! Óvodás korunk óta barátkozunk, és nagyon jól megvoltunk, attól függetlenül, hogy mindig visszahúzódo és igen szégyenlős volt, én viszont az ő ellentéte: könnyen és gyorsan ismerkedek és szóba állok másokkal. Ha jobban belegondolok, én vagyok az egyetlen barátnője. Amióta az a menő telefonja van, állandóan internetezik, „csetel”, új ismerősei, barátai vannak, levelezik velük, és azt mondja, hogy „szuperul érzi magát”. Tudom, hogy ez egy nagy dolog a számára, de az sok, hogy csak róluk tud beszélni, még az iskolában is, és nem akar senkivel se az iskolából barátkozni. Mivel állandóan „okosozik”, velem sem akar sétálni, bicajozni, hiába hívom moziba, pedig jó filmek játszottak. Ha telefonon felhívom, nagyon gyorsan leráz. Rettenetesen idegesít a dolog. Azért aggódom miatta, mert mint ha el lenne varázsolva, nekem pedig nagyon hiányzik a régi ő. Amikor mondtam neki, hogy igazi, élő barátságokat kell kötni, és hogy azt olvastam egy újságban, hogy ez az ilyen viselkedése nem jó, az állandó mobilozás káros is lehet, mániává válhat, csak legyintett, és otthagytott. Mit tegyek, hogy belássa, hogy a viselkedése nem jó?! Hogyan segítsék neki?

Válasz:

Örülök neki, és a barátnőd is örülhetne annak, hogy ilyen odaadó és hűséges, igazi barátnő vagy, és hogy ilyen jól megérezted az okostelefonokban és az internetezésben, a „chattelésben” rejtőzködő csapdát. Az internet és az okostelefon, ha helyesen használjuk, nagyon szórakoztató lehet, nyitva van előtted az egész világ, és nagyon sok új dolgot tudhatsz meg, sok új emberrel „ismerkedhetsz” meg a világ bármelyik pontján. Egyaránt levelezhetsz, beszélgethetsz a barátnőddel a szomszéd szobában (ami kevésbé jó dolog!), vagy egy ismerőssel Ausztráliában, Dél-Amerika legalsó csücskén, vagy éppen a jegesmedvék birodalmában. A szégyenlős, érzé-

keny, visszahúzódo, nehezen kapcsolatot teremtő személyek levethetik gátlásaikat és sokkal bátrabban „ismerkednek”, mint a valós életben. Az egész azt a látszatot kelti, hogy ezek a személyek normális, mindennapi, gazdag társasági életet élnek, a valóságban viszont az történik, hogy még távolabb kerülnek a körülöttük lévő emberektől, jobban elzárkóznak, visszavonulnak, még több időt töltenek a négy fal között, a széken ülve a virtuális világban. Valójában elkerülnek az igazi, valós, „élő” kapcsolatokat. Ez akkor válik gondná, sajátságos betegséggé, amikor órák hosszát ezzel foglalatostkodnak, „elvadijták” maguktól az addig közeli barátokat is. Amit megtehetsz, az az, hogy elmondod neki, hogy miért is aggódsz érte, hogy nem tetszik, hogy így magányba vonult, szeretnél több időt vele lenni, beszélgetni, hogy jó lenne, ha azért néha veled is, és a barátnőddel is elmenne valahova, így legalább lesz miről beszámolnia a „virtuális” barátainak. Próbáld meg egyességet kötni vele, hogy pl. hetente kétszer elmegy veled sétálni, futni, kerékpározni, moziba, pizzára, stb. Ha elutasítja, és még jobban elkülönül, elmerül abban a valótlan világban, nem lesz más hátra, mint hogy a szüleinek is elmondod a dolgot. Feltételezésem szerint igencsak elfoglalt szülők lehetnek, keveset vannak otthon, és nem tudják, mi is történik gyermekükkel. Ha születek jónak vannak, anyukád is beszélhet az ő édesanyjával, így biztosak lesztek abban, hogy megtették mindent a barátnőd érdekében. A többi már nem a te felelősséged. Egy dologra azért figyelj oda! Te magad ne feledd el ápolni a baráti kapcsolatokat másokkal is, mert most van a barátkozások ideje, még akkor is, ha a barátnőd ebben nem tart veled.

Te ne engedd meg magadnak, hogy kialakuljon nálad az internetfüggőség („A kényszeres, az egész életmódot átalakító, kontrollvesztett internetezés.”), vagy éppen az újkeletű „nomofóbia” (vagyis „no mobil phone phobia – vagyis a névből adódóan a mobiltelefon hiányához köthető szorongás.”). Korlátozd önmagadnak a mobiltelefon- és internethasználat idejét. A mobilodat az iskolában kapcsold ki és tedd be a táskád mélyére, csak akkor vedd elő, amikor hazafelé indulsz. Ne legyen állandóan a kezvedben! A szünetekben inkább menj ki az udvarra sétálni, focizni, valamilyen labdajátékot játszani, mozogni. Este, lefekvéskor, a telefonodat hagyd az íróasztalodon, vagy a másik szobában. Semmi esetre se legyen a párnádon, a fejed mellett. Ne engedd meg magadnak, hogy éjszakába nyúlóan internetezzél, vagy lógi chattelve a közösségi oldalakon. A híreket a közeli barátnőddel élőben közöld, ne mobilon / okostelefonon!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

NAHÁT!

Felejtsd el, hogy elfelejtettem!

Méért nem készítetted el a házi feladatot? Elfelejtettem. Miért nem etted meg az uzsonnát? Elfelejtettem. És sorolhatnád tovább, hogy az elmúlt néhány nap alatt mi mindent felejtettél el. Egyszer azonban – egészen titokban, csak úgy magadnak – végezhetnél egy kísérletet. Megvizsgálhatnád, vajon valóban elfelejtetted-e mindazt, amit „elfelejtettél”. Mert nem is annyira biztos, hogy a házi feladatról megfeledkeztél. Hiszen már a kezvedbe vették a füzetet, az előkészületek annak rendje és módja szerint megkezdődtek, amikor felhívott a barátod és úgy döntöttetek: elmentek egy harmadik barátotokhoz. Valahol mélyen átvillant benned

egy gondolat, majd este elkészítem, erre azonban nem kerülhetett sor, mert a matekot és a tört is át kellett még futni, aztán az apu beparancsolt az ágyba.

Első vizsgálatra kiténik, hogy az „elfelejtetem” számokra valamiféle igazolást, felmentést jelent. Nem vagyok hibás, elfelejtettem. Nos, valóban előfordulhat, hogy az ember bizonyos körülmények között elfelejt valamit. Ebből azonban – ha nem valami betegség következménye – nem lehet rendszert csinálni. Mégpedig azért, mert az ilyen „feledékenységek” felnőtt korodban nagyon súlyos következményei lehetnek. Mi történik majd, ha gépkocsivezetés

közben megfeledkezel az előnysszabályról? Nos, ilyen helyzetben borsos ára lehet a feledékenységnak. Legjobb lesz tehát, ha elfelejtesz „felejtetni”, ráadásként pedig az is eszedbe jut, amit valóban elfelejtettél.

Mi fán terem a bioritmus?

Van egy belső biológiai óránk, melynek a működését már az ókori görög orvosok is figyelembe vették. Tudták, mikor van az embernek jó napja, vagy épp rossz napja.

A 20. század elejéig meg is feledkeztek erről a belső óráról, majd **dr. Wilhelm Fliess** német orvos kezdte el behatóbban vizsgálni a kérdést. 1920-ban a szintén német **Albert Telscher** fedezte fel a bioritmus intellektuális ciklusait. A kutatásokat természetesen kísérletek követték. A hatvanas években Németországban pszichológusok önkénteseket egy fénymentes bunkerbe zártak. Itt semmi nem utalt az éppen aktuális napszakra, senki nem tudhatta, hogy nappal van-e, vagy éjszaka, esetleg pirkad. Bebizonyosodott, hogy az emberek rendelkeznek egy belső időmérővel, ugyanis a kísérleti alanyok teljesen normális napi ritmus szerint éltek, átlagosan napi huszonöt órában. Olyan ritmusok ezek, amelyek a születésünk percétől az életünk végéig elkísérnek bennünket a természetben ritkaságszámba menő, szinte már nehézkesnek tűnő egyenletességgel, valamely nagyon lassú belső óra ütemére. A test ritmusa huszonhárom napos, az érzelmek ritmusa huszonnyolc napos, a szellem ritmusa harminchárom napon át tart. Az agyunkban valóban van egy óra. A tudományban ezt SCN-nek nevezik, mérete egy kukoricaszeméhez hasonlatos. Innen vezetnek az idegpályák oda, ahol az alváshormont előállítja a szervezet. Ez a központi

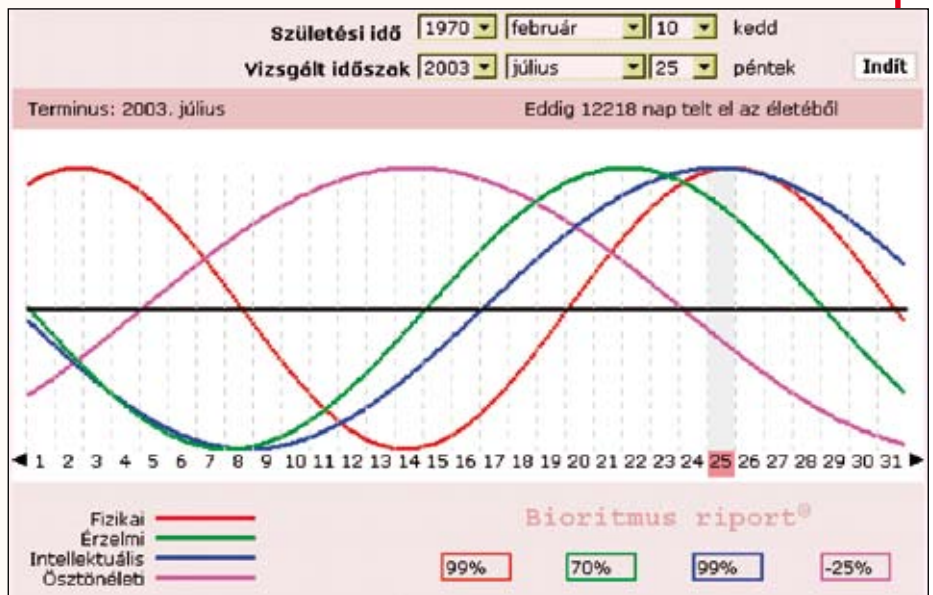
vezérlője a bioritmusunknak. Reggel hat óra körül lecsökken a melatonin szint, ami az alvásnál játszik szerepet, elkezd emelkedni a testhőmérséklet és a vérnyomás, majd növekszik a reakcióképesség.

A déli órákban nagyon fitt az agyunk, mert ilyenkor oxigénellátása a csúcson van, ekkor a legnagyobb a vörösvértest koncentrációja a vérünkben. Délután szaporább a légzésünk, a pulzusunk és a vérnyomás is a maximumra kapcsol. Viszont néhány óra múlva, este hat-hét óra körül a test elfárad és regeneráló-

dásra vágyik, megnövekszik a fájdalomérzet. Egy-két órával azelőtt, hogy lefekszünk, a melatonin szint – a sötétedés hatására – elkezd növekedni, és elalszunk. Ha mégsem, sokkal sérülékenyebbek, érzékenyebbek leszünk fizikailag és lelkileg is.

Mit kezdünk vele?

Mindenekelőtt hasznos megismerni, tanulmányozni és figyelni a bioritmusunkat. Ha fontos feladatunk van, és ennek az időpontját mi magunk meghatározhatjuk, mindenképpen vegyük figyelembe bioritmusunk alakulását is.

TESZT

Mi a küldetésed?

Ha hiszel abban, hogy valamilyen céllal születünk a világra, akkor biztosan kíváncsi vagy arra, hogy mi a küldetésed. Olvasd el a mondatokat, és írd fel azoknak a betűjelét, amelyek teljesen igazak rád, majd számold össze, hogy melyikből gyűjtötted a legtöbbet!

- A: Mindig megfogom az ajtót, előreengedem a bejáratnál az idősebb embereket, vagy az anyukákat gyerekekkel.
- B: Az öltözködésben egyáltalán nem érdekel mások véleménye, csak az számít, hogy én jól érzem magam!
- C: Velem mindig történik valamilyen kinos vagy cikis sztori – szinte vonzom ezeket a helyzeteket.
- A: Már adtam egyszer valakinek egy egészen különös, misztikus ajándékot!
- B: Egyszer már megkaptam azt, amire nagyon-nagyon vágytam.
- C: Ha feldühítenek, hamar elszáll a mérgem, nem bántódom a bosszúság miatt.

- A: Megesett, hogy amikor megláttam egy mentőautót, vagy elmentem egy templom mellett, keresztet vettem.
- B: A suliban és a tanulmányi sikereimben kifejezetten becsvágyó vagyok!
- C: Könnyen és gyorsan kiismerem az új embereket a környezetemben.
- A: Folyamatosan segíték a szüleimnek a háztartásban, ez számomra természetes.
- B: Kellemetlen dolgokat és teendőket nem halogatok, jobb hamar túl lenni rajtuk!
- C: Szeretem megnevetetni az embereket egy kedves történettel, vagy egy viccel.
- A: Ha ketten veszekednek, akkor biztosan középük állok, és megpróbálom kibékíteni őket.
- B: Gyakran idősebbnek néznek, mint a valós korom!
- C: Ha a barátnőm szomorú, megpróbálom felvidítani őt. Addig nem hagyom magára, amíg bánatos.

Ha a legtöbb A:

A te szívedben óriási helyet foglal el az, hogy segíts másoknak. Ez szerez neked örömet. A saját gondolatodat, véleményed inkább háttérbe szorítod, csak hogy másokat ezzel boldoggá tegyél. Ha a barátnőd boldog, te is az vagy. Ez a csodás beállítottság elkísér egész életeden át. Talán később a munkádban is óriási előny lesz.

Ha a legtöbb B:

A siker az életed része, szinte bele van programozva. Ha kitűzöl magad elé egy célt, akkor biztosan eléred azt. Figyelj befelé, hallgass a megérzéseidre, és akkor az élet mindig visszadob téged a jó útra.

Ha a legtöbb C:

Te egy szívárvány vagy, aki minden borús időt elfeledtet. Bármilyen ismeretlen helyre lépsz be, azonnal befogadnak, megszeretnek a többiek. Ha megjelenisz egy partin, olyan lendületet adsz a hangulatnak, hogy hajnalig véget sem ér. Maradj továbbra is ilyen, mert az energiád lendületet ad másoknak is!

Színnel-lélekkel

Hogyan hatnak ránk a színek?

Dolgozatra készülsz? Szeretnél egy kis extra energiát a következő sportversenyed közben? Vagy csak jó lenne ellazulni? Segítségére lehetnek a színek! Lássuk, hogyan!

Fáradtnak érzed magad?

A piros segít egy elfoglalt napon. Ha kemény napod lesz, vegyél fel egy piros pulóvert, vagy ferd a körmeidet pirosra, hiszen a piros fellendíti az energiádat.

Levert, vagy feszült vagy?

A zöld segít megbékélni, nyugalmat áraszt. Sétálj egy parkban, vagy olvasd a füben. Hidd el, sokkal békésebb leszel ezután.

Szükség van egy kis plusz inspirációra?

A lila növeli a kreativitást, így ha egy kreatív projekten dolgozol, használd a lilát fő témaként, és ez el fog indítani!

Fel kéne lendíteni a képzelőerődöt?

Egy indigó színű farmertől, vagy kiegészítőktől biztosan jobban fogsz tudni gondolkodni, képzelődni.

Ideges vagy?

A narancssárga segít elúzni a feszült érzéseidet, így megközelíthetőbb, társaságkedvelőbb leszel. Vegyél egy narancssárga táskát, és vidd magaddal olyan napokon, amikor idegesnek érzed magad!

Alvási problémáid vannak?

A kék megnyugtatja az idegeket, és segít ellazulni. Használj kék lepedőt és ágyhuzatot, biztosan jól fogsz aludni!

Holnap dolgozat? Ne pánikolj!

Izadsz, rágod a ceruzádat és úgy érzed, mintha pillangók szállnának a hasadban, amikor a tanár kiosztja a tesztet? Nyugi, még a felnőttek is idegesek lesznek, ha hasonló számonkérésre kerül sor.

Természetes, hogy stresszes vagy dolgozatok előtt. Sőt, általában egy kis adrenalin még jót is tesz nekünk. Kövesd a következő tippeket, hogy biztosan jól sikerüljön a dolgozatod:

– Készülj fel rendesen! Kevesebb okod lesz izgulni, ha a teljes tudás birtokában vagy.

– Aludj eleget a dolgozat előtt! Az agyad sokkal jobban fog működni, ha megfelelően kipihented magadat. Kutatások is kimutatták, hogy azok az emberek, akik többet alszanak egy-egy megmérettetés előtt, sokkal jobban teljesítenek, mint fáradt társaik.

– Hallgasd figyelmesen az utasításokat! Ahogy a tanár kiosztja a dolgozatokat, jó tudnod, hogy mit is vár el tőled pontosan.

– Először olvasd át a dolgozatot! Ha már megvan a dolgozat, nézd végig az összes feladatot, hogy tudd, mire számíthatsz, mi mennyi ideig fog tartani. Ez sokat segít, ráadásul ha nem értesz valamit, akkor még mindig kérdezhetsz.

– Koncentrálj arra, amit tudsz! Ha valamilyen kérdésre nem tudsz válaszolni, ne töprengj rajta sokat, térj át egy olyanra, amit meg tudsz oldani. Amikor már végeztél, visszatérhetsz ehhez a kérdéshez, és próbáld meg a legjobb tudásod szerint válaszolni.

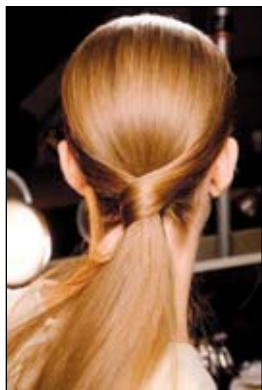
– Nyugalom! Ha nagyon ideges vagy, tarts egy miniszünetet, gondold át az egész anyagot, tegyél kicsit rendet a fejedben. Ha valami épp nem jut az eszedbe, ne idegeskedj, ha megfelelően koncentrálsz, előbb vagy utóbb be fog ugrani. Ráadásul idegesen sokkal nehezebben fog eszedbe jutni, ezért tartsd észben a jelszót: NYUGI!

– Már készen vagy? A legtöbb tanár nem szedi be azonnal a dolgozatokat, ilyenkor ezt jó kihasználni. Így több idő van átnézni a munkádat, akár többször is. Visszatérhetsz azokhoz a kérdésekhez, amiket nem tudtál, vagy a kifejtős kérdéseknél még írhatok pár mondatot – talán még plusz pontot is kapsz! Ha már csak pár perc van az órából, és még mindig írsz, ne pánikolj! Azzal néha több idő megy el, mint amennyit a dolgozatra tudnál fordítani. Használj ki az idődet!

Copfötletek tavaszra

Alegtöbbször imádjuk a copfot, mert gyorsan elkészíthető, közben pedig tökéletes frizura a dolgozós hétköznapokhoz. A legegyszerűbb verziókon túl azonban érdemes néha egy kis extrát is belevinned a copfos frizurádba az igazán mutatós végeredmény érdekében. Íme néhány ötlet, ezeket ki kell próbálnod az idén!

1. Keresztbe csavart

Nagyon egyszerűen készíthetsz stílusos copfot magadnak, ha a hajadat alacsonyan a tarkódon kötöd össze úgy, hogy két tincset levá-

lasztasz felülről. Ha megvan a copfod, először az egyik tincset kell rácsavarnod, majd a másik oldalról, az első keresztezve a másik tincscsel is körbe kell tekerned a hajgumidat. Ha végeztél, a copfod alatt hullámcattal rögzítsd a tincseket!

2. Körbefont

Igazán elegáns copfod lehet, ha a hajad két oldaláról, mint egy pántot hátrafonsz két tincset, majd ezeket egymásba is fonod közepén, és ismét két különálló tincsként végigfonod őket. Ha elkészültek a fonatok, köss egy sima copfot a tarkódon, és tekercd körbe a fonatokkal,

majd ezeket rögzítsd a copfod alatt hullámcattal segítségével.

3. Fonatkorona

Egy igazán tavasziasnyári copfos frizurád is lehet, ha van egy kis extra kezűgyesség. Ehhez a hajviselethez egy vékony koszorúfonatot kell készítened, végig a fejed körül, majd ha ezzel megvagy, akkor egy magasabb copfot kötönd a hajadból. Ha még extrább frizurát szeretnél, a copfból egy vékony tincset fonj végig, majd ezzel csavard körbe a hajgumidat, a végét pedig rögzítsd csatokkal a copfod alatt.

Telefonos etikett

A mobil életünk része. Méghozzá nagyon. Valld be, te sem érzed jól magadat, ha véletlenül otthon hagyod, esetleg még visszafordulni is képes vagy érte. Szóval a mindennapjaidban fontos szerepet tölt be, s többnyire így van ezzel mindenki. Ám ismeri-e mindenki a telefonos etikettet, és tudja-e alkalmazni is?

Bárkivel is beszélgetsz telefonon, vannak íratlan szabályok, amelyeket érdemes betartani.

Ha téged hívnak

- Ne hadarj, próbálj meg lassan és érthetően beszélni!

- Ha nem érsz rá, akkor magyarázd el a helyzetet a hívó félnek, ígérd meg, hogy visszahívod, de ne csak ígérgezz, tényleg hívd vissza - vagy végső esetben kérd meg, hogy ő hívjon például fél óra múlva.

- A hívást befejezni a hívó félnek illik!

- Ha a vonal megszakad, akkor a hívó félnek kell újrahívnia.

- Figyelj a beszélgetőpartneredre! Ha olyan tevékenységet folytatsz beszélgetés közben, ami mellett nem tudsz folyamatosan figyelni, akkor illendőbb elnézést kérni és visszahívni a hívó felet.

- Tüszentés és köhögés esetén fordítsd el a fejedet a telefontól, majd kérj elnézést a beszélgetőpartneredtől!

Ha te hívsz valakit

- Köszönj és mutatkozz be, a hívásoknak illik így kezdődniük!

- Érdemes megkérdezned, hogy nem zavarasz-e.

- Ha hosszabb beszélgetést akarsz lebonyolítani, akkor is kérdezd meg a másik felet, hogy ráér-e. Ha 20 percre van szükséged, akkor ne azt kérdezd, hogy „van fél perced?”

- Ha téves számot hívtál, ne csapd le a telefont, hanem kérj elnézést, és csak ezután tedd le.

- Ne beszélj túl hangosan, hiszen az a környezetedet zavarhatja, míg ha túl halkán beszélsz, akkor a partner nem fog rendesen hallani - igyekezz megtalálni az arany középutat.

- Hivatalos ügyekben csak hétköznap, munkaidőben telefonálj!

- Ne rágj rágógumit, és ne egyél telefonálás közben - nem illik csámcsogni a telefonba!

- Ha valaki nem ér rá, kérdezd meg, mikor lenne megint alkalmas hívni!

Telefonhasználat az iskolában

Sok iskolában nem is engedik a telefonok használatát, ezeket a szabályokat érdemes betartani, ha nem szeretnéd, hogy megbüntessenek, esetleg elvegyék a telefonodat. Ha szünetekben szabad telefonálni, órákon akkor is kapcsold ki a mobilodat, vagy legalább némitöld le. Ha számológépet kell használnod, akkor se a telefonodon használd, hidd el, egyik tanár sem fogja különösebben értékelni!

Állati jó játéktárolók

Ha van otthon üres, méretes műanyagpalackod, nehogy kidobd, mert egy kis barkácsolással ötletes tárolóvá alakíthatod.

Malac

A karakteres, pöttyös malacka testének válassz nagyobb vizes flakont, a lábához pedig papírhengerekre lesz szükséged. A borításhoz használj selyempapírt (fehéret és rózsaszínt). A flakon egyik oldalára vágj óvatosan sniccerrel egy akkora ajtót, amekkorát a palack mérete megenged, hogy kényelmesen bele lehessen nyúlni. Próbáld úgy kimetszeni az ajtócskát, hogy egészben maradjon a téglalapforma.

A flakon ablakkal szemközti oldalára ragassz fel négy papírhengert, ezek alkotják majd a lábakat. Hogy jól ráfeküdhessenek a flakonra, egyik végüket vágd le ferdén. Keverj el egy kanálnyi tapétaragasztót vízzel (az utasítás szerint), és tépkedj csikokra fehér selyempapírt. A papírdarabokat ragasztós ecsettel simítsd a palackra, beborítva a teljes felületet. Ezzel rögzítsd a lábakat is. Fedd le a kivágott ajtót is, amit száradás után

két szalagdarabbal rögzítsd a nyílás széléhez, mintha zsanérok lennének. Ezután vond be az egész testet rózsaszín selyempapír-darabokkal, több rétegben.

Hogy fogantyúja is legyen, ragassz fel egy 8 cm-es, félbehajtott szalagot a fedél belső oldalára. A szalagzsanérral szemközti oldalra, a nyílás alsó felére is ragassz papírcsíkot, ez támasztja meg az ajtót. Száradás után rögzíts ciklámenszínű foltokat a malacra. Vágd ki a füleket és a farkincát rózsaszín kartonból, s ragaszd fel, csakúgy, mint a szemeket. Borítsd be a kupakot is, ez lesz a malac orra, majd csavard a helyére. Végül rajzold meg az arcvonásokat filctoll segítségével.

Kutyus

A kutyus a malachoz hasonlóan készül. Fajtája már a flakonválasztásnál eldől: a hosszú, hengerekből lehet tacsó, a rövid, zömökekből pedig puli. A végső karaktert a ráragasztott „bunda” színe és a papírból kivágott fülek, farkak formája adja meg. Ha perselyt készítesz, akkor csak kis nyílást vágj a kutya hátára. A fehér selyempapírral borításra ragassz barna és fekete foltokat. A füleket, a farkat és a névtáblát kartonból vágd ki, a nyakörvet pedig szalagból alakítsd ki.

Rövid életű, törpe növéssű halak

Egy-egy természetes durbincs láttán vízpartjainkon még ma is elhangzik az a megállapítás, hogy ez a hal „bizony megvan százéves”. Valószínűleg örök időkre rejtély marad, hogy miért éppen a szúrós durbincsnak szavaztak meg ilyen hosszú életkort, és nem valamelyik másik halnak. Az viszont nem rejtély, hogy a halismereteiket ily módon szellőztetők honnan merítették a halak korára vonatkozó ismereteiket: sehonnan, kitalálták.

Mi nem bocsátkozunk találomszerű felsorolásba, ehelyett azonnal kimondjuk: vidékünkön évszázados élettartamra képes halfaj nem él. A durbincs(ok)ról, mert több fajuk is ismert, ennek kapcsán még csak annyit, hogy a kis- és törpenövéssű halakhoz hasonlóan, az úgynevezett rövid életciklusú halak közé tartozik.

A tudomány nem azért titulálja őket rövid életciklusúaknak, mert életéveiket százig tudnák halmozni. A műtűrök között számos faj található, amelynek jó, ha életéből tízre évre futja. A rövid életciklusú halakról tudni kell, hogy kivétel nélkül kis növéssűek. Ennek fordítottja is érvényes, miszerint a kis- és törpe növéssű halak mindig rövid életűek. Egy szó mint száz, éveiknek száma jó, ha tíz!

A tuskés pikó

Az apróságok vágótáncos életritmusa elkerülhetetlenül teszi, hogy minden, ami velük történik, gyorsan történjen. Hamar válnak ivaréretté, tejesük rendszerint már második életévükben szaporodásképesek, ikrásaik – nagy általánosságban – egy évvel később lesznek ivarérették. Ikrájuk mérete testméretükhöz képest meglehetősen nagy, ezért a lerakott ikraszemek száma alacsony, a kis testben ugyanis kevés fér el. Ezek a halak állományukat a területegységenkénti magas egyedszámmal tartják fenn. Ez azt jelenti, hogy szűk helyen is sok található belőlük.

Ebbe a csoportba tartoznak a kűsz, a durbincscok, a szivárványos ökle, a gébek, a kurta baing, a lápi póc, a küllök...

Összehasonlítás gyanánt írjuk ide, hogy a paduc, a kárász, a balin... hímjei háromévesen érik el ivarérettégüket, míg a ponty, a csuka, a márna... hímjei négyévesen, nőstényeik egy évvel később. Ez a folyamat legtovább vizeink időszakos vendégeinél, a tokféléknél tart, a sőretek például 7-8, a viza pedig 8-15 évesen válik ivaréretté.

Az eddig felsoroltak alapján akár fel is állíthatnánk egy szabályt, amely kimondja, hogy

A Zentánál és Magyarkanizánál a Tiszában talált kaukázusi törpegébek

minél kisebb növéssű a hal, annál rövidebb ideig él. Nagyjából így is van. Ezt alátámasztja a néhány évvel ezelőtt tett felfedezés, amikor a Halvédelmi és Haltani Társaság szakemberei Zentánál és Magyarkanizánál is megtalálták a Tiszában a kaukázusi törpegébet. A róla készült fotót alaposan kinagyítottuk, hogy látsszon, mi van rajta, a halak ugyanis alig hosszabbak két centiméternél, a háromcentisek már jól megtermetteknek számítanak, a négycentisek ritkaságszámba mennek. Ez a jövevényfaj vizünk legkisebb hala. Eddigi ismereteink szerint legfeljebb másfél évig él.

A vizeinkben fellelhető következő legkisebb halfaj... Itt álljunk meg! Nagyság szerinti listát egyre nehezebb összeállítani, mert az új megújabb felfedezések gyakran fejtetőre állítják azt, amit addig bombabiztos ténynek tekintettünk. Történt így a tuskés pikóval, amelyet többnyire csak tankönyvekből ismertünk – írta, hogy itt él –, a vízpartot látogatók számára pedig nem volt világos, mit keres a tananyagban, ha vizeinkben nincs jelen. Aztán, nagyon sokára, amikor a tananyagból már eltűnt, vizeinkből előkerült. Eddigi ismereteink alapján tájainkon eddig csupán két példányt találtak meg, a képen láthatót 2007 áprilisában Belcsény (Beočin) közelében, a Duna kiöntéseiben. Ez a hal legfeljebb hatcentis, több száz fér egy kilóba, és legfeljebb három évig él. Gondunk vele, hogy a kutatók szerint a Duna felső és alsó szakaszán élő állományok más-más fajt képviselnek, mi az ún. hibridzónában vagyunk, ahol a két faj kereszteződik. Ám legyen!

A van is meg nincs is pikóval, meg a jövevény törpegébbel ellentétben a lápi póc őshonos halfaj. Ráadásul ún. endemikus faj. Ez azt jelenti,

„Nagy” lápi pócok visszaengedése

hogy fajként ezen a vidéken alakult ki, és csakis erre felé található. A gond az volt, hogy sokáig nem találta senki. A szakemberek már-már azt hitték, kiveszett. De amikor elkezdtek keresni, megtalálták. Előkerült Szerémségből a Zsavicából, aztán Dél-Bánáttól, majd Északnyugat-Bácskából is. Azóta a halszakértők sokat tettek mind a lápi póc állományának, mind a vele kapcsolatos ismeretanyag gyarapítása érdekében.

Amit a szakirodalom – ne adj’ isten az ismeretterjesztő kiadványok – ezzel a hallal kapcsolatban az új ismeretek előtti időszakban írt, azt ha nem is kell eldobni, meg elhanyagolni, de alapos fenntartással kell kezelni. Történt ugyanis, hogy a kutatások eredményei nyomán számos állítás bizonyult pontatlannak. Kiderült, hogy a lápi póc sokkal hosszabb ideig él, nem csupán 2-3 évig, mint ahogy korábban gondolták. Ebből ered, és bizonyítást is nyert, hogy nem csupán hét-nyolc centisre nő meg, mint korábban hitték, hanem tíz centinél hosszabb példányai is előkerültek, a legnagyobbak teljes testhossza – az orrcsúctól a farokuszony végéig – majdnem 12 centi.

Ennél azonban sokkal fontosabb, hogy a szakemberek megoldották szaporítását ellenőrzött körülmények között, és ezáltal megmentették ezt a kihalt peremére sodródott halfajt. Szándékosan kerüljük a mestertészes kifejezést, mert ahogyan ezt Sipos Sándor az Újvidéki Egyetemen elvégezte, abban semmi mesterséges nincs. Erről máskor bővebben.

Sipos Sándor a pócokra fejlődését ellenőrzi

Porsche

Mi lesz a Porsche-ból ha 200-zal nekimegy egy betonfalnak?
 – ???
 – Por se!

Skóciai egyetemen

A skóciai egyetemen egy skót srác búcsúzik a barátaitól, évfolyamtársaitól.
 – Isten veletek, fiúk – mondja szomorúan –, én abbahagyom a tanulást.
 – De hát miért? – kérdezik társai.
 – Az apám örökölt egy órát, és most azt akarja, hogy órásmester legyek.

Kaktuszgyűjtők

A kaktuszgyűjtők klubjában csörög a telefon: Önök ismernek különleges kaktuszokat?
 – Igen, pl.: Ariocarpus, Lophophora, Melocactus, Obregonia, Turbinicarpus, Uebelmannia.
 – Na, ez az!
 – Hogy érti, ilyet szeretne vásárolni?
 – Nem, csak éppen keresztretjvényt fejtek!

Memóriafejlesztő iskola

Két öreg kártyázik az öregek otthonában, mint mindennap már 35 éve. Egyiküknek állandó problémája van a kártyalapok megjegyzésével, így állandóan a felesége segít neki. Egyik nap azonban teljesen egyedül játszik, minden lapra emlékszik. Megkérdi a barátja:
 – Öregem, ezt meg hogyan csináltad?
 – A feleségem beiratott egy memóriafejlesztő iskolába, azóta semmi gondom a memóriámmal.
 – És mi a neve ennek az iskolának?
 – Ööö... hogy is hívják azt a virágot, ami szúrós és vörös színű?
 Rózsa.
 – Hé, Rózsa, mi a neve annak a memóriafejlesztő iskolának?

Nem aludtam az éjjel

– Jó reggelt, szomszéd! Milyen vörösek a szemei!
 – Jaj, ne is mondja, nem aludtam az éjjel egy percet sem. Valami szörnyen búgott a házban. Maga nem hallotta?
 – Én nem hallottam semmit, mert egész éjjel porszivóztam.

Rádióadás

Háromórányi hallgatás után megszólal a rádió:
 – Süketnémáknak szóló műsorunk véget ért. Köszönjük a figyelmüket!

Füstölő autó

Egy rendőr megállít egy fickót, aki egy nagyon rozoga, füstölő autót vezet:
 – Uram, ugye nem akarja erre a roncsra azt mondani, hogy autó?
 – Nem, nem, semmiképpen, hiszen akkor jogosítványra is szükségem lenne!

Távirat

A skót táviratot akar feladni:
 – Szeretnék küldeni egy táviratot a barátomnak, amelyben értesítem, hogy holnap érkezem. Mennyibe kerülne ez?
 – 20 penny szavanként, az aláírás ingyenes.
 – Rendben! Írja akkor, hogy: „Üdvözlettel. Aláírás: Barátod-Joe-holnap-este-8-kor-érkezik.”

Kakukkos óra

Két szőke nő összefut az utcán:
 – Hova viszed azt az órát?
 – Az állatorvoshoz.
 – Miért?
 – Berekedt a kakukk.

Teaház

Arisztid és Tasziló ülnek egy teaházban. Esznek, isznak, jól mulatnak, míg végül csak két teasütemény marad. Egy kisebb és egy nagyobb. Elkezdik tukmálni egymásnak. Vegyél te, Arisztid! Á dehogy, vegyél te Tasziló! Hosszas unszolás után Tasziló kiveszi a nagyobbat. Mire Arisztid megjegyzi:
 – Tudod, Tasziló, ez bunkóság volt.
 – Miért, te melyiket vetted volna el a helyemben?
 – Természetesen a kisebbiket.
 – Hát ott van.

Hazahordott munka

Panaszkodik az asszony a férjének:
 – Figyelj, Jenő, mindig hazahordod a munkádat a munkahelyedről. Én így nem tudok tovább veled élni!
 – Na és, nagyon sok ember hazahordja a munkáját. Sajnos ilyen idöket élünk.
 – Az igaz, de nem mindenki boncmester!!!

Béna origamis

– Mit csinál a béna origamis?
 – ???
 – Mindig ugyanazt hajtogatja!

Pozitív

– Nos, a gyerekeről egyetlen pozitív dolgot tudok elmondani.
 – Mi az? – Hát... az osztályzatait elnézve biztos vagyok benne, hogy nem szokott puskázni...

Művész

Lajcsit felszólítja a tanárnő, hogy hozza ki az előző órán készült rajzát. A fiú egy tiszta papírlapot tesz a tanár asztalára.
 – Mi ez, Lajcsi?
 – Egyméteres hó esett...

Játszótéren

Két kisgyerek vitatkozik a homokozóban:
 – Az én apukám egy fejjel magasabb, mint a tiéd!
 – Igen, de az enyém egy hassal nagyobb...!

Felemás cipők

– Jean, miért hozott az egyik lábamra fekete, a másikra barna cipőt?
 – Mert összesen két pár cipőt találtam a szekrényben uram, és a másik pár is ugyanilyen felemás.

Macskavidítás

– Jean, vidítsa fel a macskát!
 – Igenis, uram!
 Jean kiviszi a macskát, megfogja a farkát, és elkezd pörgetni a feje fölött. A nagy nyávogásra kijön a gazda.
 – Nem azt kértem, hogy pörgesse a feje fölött a macskát, hanem azt, hogy vidítsa fel!
 – Tudom uram, de hogy fog örülni, ha elengedem!

Kéményseprő

– Jean, hallotta, hogy tegnap elütöttek egy kéményseprőt?
 – Hát ez rettenetes! Már a háztetőn sincs biztonságban az ember!

AZ OTT A TE KAJÁD,
 EZT MEG A FACEBOOK-RA
 FÖZTEM!

Találós kérdések

- Vízben síkos, kézben habos, piszkos kezét tisztára mos. Mi az?
 Megvetik, bár nem megvetendő. Mi az?
 Melyik kör lehet szögletes?
 Alkonyattal nő a kedve, ha nem volna, sötét lenne. Mi az?
 Láb nélkül jár, kéz nélkül üt. Mi az?
 Orra van, de nem szagol, nyelve is van, de nem beszél. Mi az?
 (pó, cipő, lámpa, falóra, falóra, cipő)

Közmondások mixelve

Rakd helyre a kissé összekavart mondatrészeket!

Kétszer ad, ami fénylik.
 Nem mind arany, aki gyorsan ad.
 Amilyen az adjonisten, mint kapni.
 Aki á-t mond, ne beszéljen arabusul.
 Nézd meg az anyját, olyan a leánya.
 Aki nem tud arabusul, mondjon bé-t is.
 Jobb adni, vedd el a lányát.
 Amilyen az anya, olyan a fogadjisten.

(Megfejtés: Aki á-t mond, mondjon bé-t is, jobb adni, mint kapni, kétszer ad, ami fénylik, amilyen az adjonisten, mint kapni, nézd meg az anyját, olyan a leánya, vedd el a lányát, aki nem tud arabusul, mondjon bé-t is, nem mind arany, aki gyorsan ad, amilyen az arabusul, mint kapni, jobb adni, vedd el a lányát, amilyen az anya, olyan a fogadjisten.)

Fogas kérdés

Rabságban szenvedünk a szultán udvarában. A következő ajánlatot teszi a szultán: választanunk kell két ajtó közül. Az egyik mögött a szabadság, a másik mögött két éhes oroszlán vár. Egyet kérdezhetünk az őrtől az ajtókkal kapcsolatban, és utána döntenünk kell. Egy bökkenő azért van. Az egyik őr mindig hazudik, a másik mindig igazat mond, de nem tudjuk, melyik melyik. Mit kérdezzünk az egyik őrtől, hogy lehetőleg ép bőrrel megússzuk?

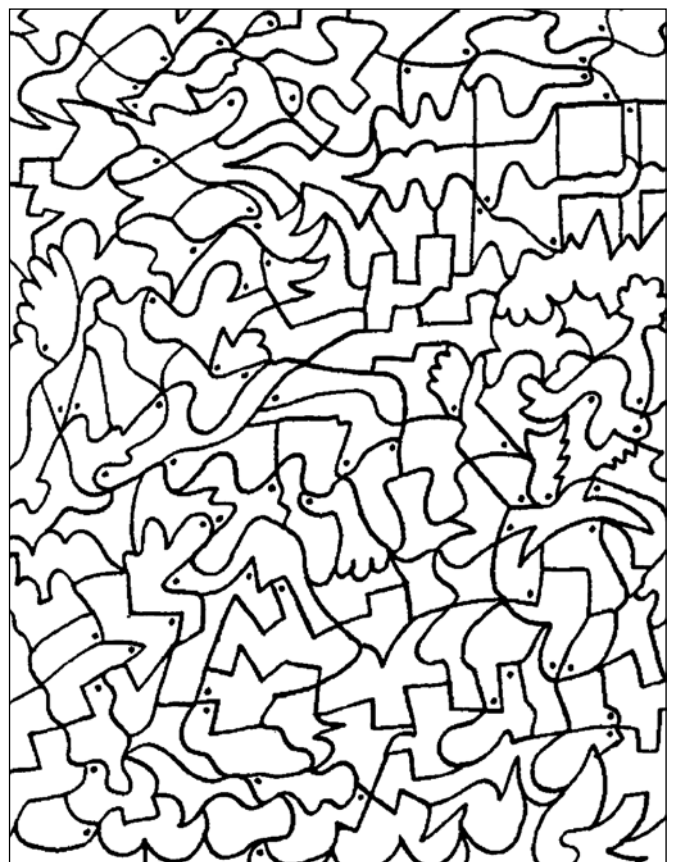
(Megoldás: bármelyikről kérdezzük a következőt: "Mit mondanak az oroszlánok?" Ekkor az igazmondó nyilván rámutatna a szabadságra, a hazudós pedig azt mondja, hiszen a hazudós a hamisra mutatna, ezért hazugságból hogy az igazmondó az oroszlános ajtóra mutatna, így a választ mindenképpen a szabadságra vezet az ajtó. Emögött valóban az a logikai tétel húzódik, miszerint nem(nem[igaz]) = igaz, hiszen ha igaznak a jó ajtót nevezem, akkor mindkettőtől pontosan kétszer tagadtatom az igaz ajtót, amiből biztosan a helyes választ kapom.)

Tudod-e?

Amin érdemes elgondolkodni

- A lehetőség gyakran észrevehetetlen, mert kertésznapdrágót visel, és sokszor munkának látszik.
- A legjobb mód, hogy álmait valóra váltsd: felébredni.
- Csinálj úgy, mintha boldog lennél, s az majd arra vezet, hogy boldog légy.
- A pesszimizmus időpocsékolás.
- Az ezer mérföldnyi utazás is egy lépéssel kezdődik.
- Ha szeretnéd a szívárványt, az esőt is át kell vészelned.
- Semmi sem olyan ragályos, mint a lelkesedés.
- Nevezz, és a világ nevet veled! Sírj, s egyedül sírsz.
- Amikor egy ajtó zárva van, egy másik kinyílik.
- A tudást csak akkor tudjuk megemészteni, ha jó étvágygal habzsoltuk.

Satírozó

Ha pontokat látsz a rajzon, akkor a pontokat tartalmazó mezőket sötétítsd be! Meglepsz a végeredményen, mert valami kirajzolódik a szemed előtt.

Keress három különbséget a mézeskalácsfigurán!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei 7. számunkban egy légi felvételt közlünk, mely ugyanolyan fantasztikus, mint amikor apró dolgot nagyít fel a kamera. Magyarán a magasból a hatalmas térségek is eltörpülnek, épp ezért egészen új dimenzióban látjuk őket. Többben mégsem hagyták megtéveszteni magukat, és felismerték, hogy a közölt képen a budapesti Hősök tere látható. Kevesen tudják, hogy a Hősök tere az Andrássy úttal együtt a Világörökség részét képezi. A monumentális mű a magyarság nagyságát, ezeréves államiságát jelképezte, ugyanis eredetileg a millenniumi ünnepségre, 1896-ra készült, amikor hatalmas épületekkel, szobrokkal igyekeztek a honfoglalás ezredik évfordulóját megünnepelni. Az idők folyamán a tér szerkezete részben megváltozott. A megfejtők közül a szerencse a szabadkai Köteles Évára, a J. J. Zmaj iskola hatodikos tanulója mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

E heti nyereménykérdésünk által a mezei virágok világába evezünk. Felismeritek-e a képen látható növényt? A borágófélék családjába tartozik, gyógynövényként alkalmazzák. Annyit még elárulunk, hogy inkább a domb- és hegyvidéken elterjedt, nem védett növény, régen a TBC ellen használták. Sokan pettyes leveléről ismerik fel. Biológiaórán kaphattok segítséget, de szülők, nagyszülők is útbaigazíthatnak benneteket! A választ mielőbb küldjétek el címünkre, legkésőbb 2017. március 29-éig. **Levélcímlünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

A helyes választ beküldők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. Kérjük, a nevek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Díjakat hoztak a méhecskék

Nem kevesebb, mint 1052 pályamű közül Uglík Auróra és Csonka Dávid, a szabadkai EmArt Műhely növendékeinek a rajzát is díjazták a Mézesscupor rajzpályázaton, melyet a magyarországi Palóctáj Méhész és Környezetvédő Egyesület, valamint a szlovákiai Ipolyszakállosi méhészszervezet hirdetett meg. A szervezők célja, hogy erősítsék a méz, a méhészeti termékek, a méhészkedés iránti érdeklődést a fiatal korosztálynál, ezenkívül tudatosítsák a mézfogyasztás egészségre gyakorolt jótékony hatását. A legtöbb pályaművet Nógrád, valamint Hajdú-Bihar megyéből, Budapestről és Szlovákiából kapták, és nem kis örömmel szolgált, hogy külföldről, így Szerbiából is érkeztek alkotások. A 129 intézményből beküldött alkotás között 30+1 díjat osztottak ki.

A felvételeken Auróra és Dávid az oklevéllel és az ajándécsomaggal

Folytasd anyanyelven!

Számítástechnikai elektrotechnikus szak nyílik az újvidéki Pupin középiskolában

Az újvidéki Mihajlo Pupin Villamosági Szakközépiskolában több éve egy négyéves középiskolai tagozatot nyitnak magyar nyelven. Idén a számítástechnikai elektrotechnikus szakra esett a választás, ahova 30 tanulót vehetnek fel. Mint azt Tadić László tanártól megtudtuk, a számítástechnikai ismeretek mellett a tanulók megfelelő alapokat szerezhetnek távközlésből, elektronikából és irányítástechnikából is, így a későbbiek során más, elektrotechnikával

kapcsolatos munkakörben is dolgozhatnak. A tavalyi iratkozáskor bekerült minden jelentkező. A legsikeresebb jelentkező összesen 97,75 pontot szerzett, a legkevésbé sikeres pedig 50,83 pontot.

A szaktanárok magyar okleveles villamos mérnökök és magiszterek. A diákok rendelkezésére állnak az órákon kívül is, és segítenek az egyetemi felvételre. A részletekről az uprava.et-spupin@gmail.com e-mail címen lehet érdeklődni.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)

■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken

■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs